

รายงานการประเมินผล

โครงการทันตปฏิรูปเพื่อจิตสาธารณะ
คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

รายงานการประเมินผล

โครงการทันตปฏิรูปเพื่อจิตสาธารณะ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะผู้จัดทำ

บรรณาธิการและที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ อรทัย อาจอ่ำ
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

นักวิจัย: นางสาวมารศรี ยกเต็ง
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้ช่วยนักวิจัย และเลขานุการโครงการ: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล:

นางสาววิรญา เดชเฟื่อง
นางเบญจมาศ รอดภัย
นางสาวศิริอาภา อร่ามเรือง

ทีมงานผู้ช่วยนักวิจัยอิสระ: นายอรรถพงษ์ ลัมชัยกิจ
นางสาวศรีรัตน์ โมจิตเภสัช
นางสาวกัญญรัตน์ คชพงษ์

ออกแบบปกและรูปเล่ม: นางสาวมารศรี ยกเต็ง

ถ่ายภาพ: นิตา วิวัฒน์ทีปะ มารศรี ยกเต็ง วิรญา เดชเฟื่อง ศรีรัตน์ โมจิตเภสัช

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
ผ่าน แผนงานโรงเรียนทันตแพทย์สร้างสุข (ทพ.สส.)

มีนาคม 2554

สารบัญ

1. ความเป็นมาและภาพรวมของโครงการฯ	1
2. วิธีวิทยา/ระเบียบวิธีวิจัย	3
3. การดำเนินกิจกรรมและผลที่ได้รับ	7
3.1 การลงพื้นที่ชุมชน	7
3.3.1 การลงพื้นที่จังหวัดลพบุรี	7
3.3.2 การลงพื้นที่ชุมชนหน้าสมาคมธรรมศาสตร์	11
3.2 การจัดบรรยายพิเศษเกี่ยวกับภัยพิบัติ	19
3.3 การออกหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่	29
3.4 การอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน	39
3.5 การสร้างระบบสารสนเทศ facebook เพื่อการ ติดต่อสื่อสารและสร้างเครือข่าย	44
4. ผลของโครงการในภาพรวมตามวัตถุประสงค์	45
5. บทสรุป	53
6. ภาคผนวก	
6.1 โครงการต้นแบบรูปแบบเพื่อจิตสาธารณะ	55
6.2 สรุปกิจกรรมสำคัญของโครงการ	62
6.3 เครื่องมือที่ใช้	64
6.4 ตารางบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ (เพิ่มเติม)	68
6.4.1 สิ่งที่ได้รับ/การเรียนรู้สำคัญที่ได้รับจากการบรรยายพิเศษ หัวข้อ Disaster 1 ธ.ค. 2553	68
6.4.2 ข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรมบรรยายพิเศษหัวข้อ Disaster 1 ธ.ค. 2553	73
6.4.3 ข้อเสนอแนะต่อการบรรยายของ ดร.สมิทธ ธรรมสโรช และคุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม	74

สารบัญตาราง

ตารางวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1	วิธีการเก็บข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้	3
ตารางที่ 2	ฐานประชากรและผู้ให้ข้อมูล	6
ตารางที่ 3	ระดับความพึงพอใจต่อการจัดบรรยายพิเศษหัวข้อ Disaster วันที่ 1 ธ.ค.53	22
ตารางที่ 4	อาชีพ/สถานภาพของผู้เข้ารับบริการหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่	30
ตารางที่ 5	จำนวนผู้เข้ารับบริการหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ แยกตามประเภทการบริการ31	
ตารางที่ 6	ระดับความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่.....	31
ตารางที่ 7	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้ารับการอบรม.....	40
ตารางที่ 8	ระดับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดอบรม	42

ตารางบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตารางที่ 1	การเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม “อาสาสมัครเยี่ยมชุมชน หน้าสมาคมธรรมศาสตร์”	15
ตารางที่ 2	ข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรมอาสาสมัครเยี่ยมชุมชน หน้าสมาคมธรรมศาสตร์ของอาสาสมัครผู้เข้าร่วมกิจกรรม	18
ตารางที่ 3	แง่คิดที่ได้จากการฟังบรรยายของ ดร.สมิทธ ธรรมสโรช และ คุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม	24
ตารางที่ 4	การนำแง่คิดที่ได้จากการฟังบรรยายของ ดร.สมิทธ ธรรมสโรช และคุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม ไปใช้ประโยชน์	26
ตารางที่ 5	แรงบันดาลใจในการเข้าร่วมกิจกรรมหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ 5 ธ.ค. 2553	34
ตารางที่ 6	สิ่งที่ผู้ให้บริการได้รับ/การเรียนรู้สำคัญ จากการเข้าร่วมกิจกรรมหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่	36

1 : ความเป็นมาและภาพรวมของโครงการฯ

โครงการทันตปฏิรูปเพื่อจิตสาธารณะ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก แผนงานโรงเรียนทันตแพทย์สร้างสุข (ทพ.สส.)¹ จากการพิจารณาโครงการรอบ “ร่วมเสริมเติมสุขประเทศไทย” เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2553 เพื่อตอบโจทย์ของแผนงานฯ ใน 2 ประเด็นหลัก คือ “จิตสาธารณะ” และ “การปฏิรูปประเทศไทย”

โครงการทันตปฏิรูปฯ กำหนดดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม 2553 – เมษายน 2554²

โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. เพื่อสร้างเครือข่ายอาสาสมัคร
2. เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะต่อสังคมให้นักศึกษา ทันตบุคลากร และผู้สนใจ
3. เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับพิบัติภัย การเตรียมพร้อม การจัดการกรณีฉุกเฉิน การช่วยเหลือเบื้องต้น
4. เพื่อให้ นักศึกษาทันตแพทย์ อาจารย์ ทันตบุคลากร ผู้สมัครเข้าร่วมโครงการ สามารถสร้างเครือข่ายกับกลุ่มวิชาชีพอื่น สามารถพัฒนาทักษะการสื่อสาร กับบุคลากรอื่น หรือประชาชนทั่วไป

ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้างต้น โครงการฯ ได้กำหนดกิจกรรมที่สำคัญ 5 กิจกรรม ดังนี้คือ

¹ ทพ.สส. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

² ต่อมาได้มีการขยายช่วงเวลาการดำเนินออกไป จนถึงเดือนมิถุนายน 2554

1. การลงพื้นที่ชุมชนเพื่อศึกษา และ/หรือ เพื่อช่วยฟื้นฟูสภาพจิตใจผู้ประสบภัยน้ำท่วม
2. การจัดบรรยายพิเศษเกี่ยวกับภัยพิบัติ
3. การออกหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่
4. การจัดฝึกอบรมอัคคีภัยและการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
5. การสร้างระบบสารสนเทศ facebook เพื่อการติดต่อสื่อสารและสร้างเครือข่าย

ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆดังกล่าว โครงการคาดหวังว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม ดังนี้

1. นักศึกษาทันตแพทย์ อาจารย์ ทันตบุคลากร ได้เรียนรู้ประสบการณ์จากผู้ทำงานภาคประชาสังคม
2. นักศึกษาทันตแพทย์ อาจารย์ ทันตบุคลากร ผู้สมัครเข้าร่วมโครงการสามารถสร้างเครือข่ายทันตบุคลากรรุ่นใหม่ที่มีจิตอาสาในการช่วยเหลือสังคม และสามารถสร้างเครือข่ายกับกลุ่มวิชาชีพอื่น
3. การทำกิจกรรมร่วมกันจะช่วยสร้างความรู้สึกลำบากในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสร้างความปรองดองแก่สังคม และตระหนักในการมีส่วนร่วมเพื่อการการปฏิรูปประเทศไทย
4. มีความตระหนักเกี่ยวกับภัยพิบัติ การเตรียมพร้อม และการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเบื้องต้น
5. นักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการ อาจารย์ ทันตบุคลากร ได้มีความรู้สึภาคภูมิใจด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม

สำหรับบุคลากรในโครงการ ประกอบด้วย หัวหน้าโครงการ คือ รศ.นิดา วิวัฒนทีปะ และทีมงานอีก 6 คน ทั้งหมดเป็นคณาจารย์ในคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล นอกจากนี้ ยังมีที่ปรึกษาโครงการจำนวน 6 คน เป็นคณาจารย์จากคณะทันตแพทยศาสตร์ 5 คน และจากสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล 1 คน

โครงการได้รับงบประมาณสนับสนุนจากแผนงานโรงเรียนทันตแพทย์สร้างสุข จำนวน สองแสนบาท และงบสมทบจากคณะทันตแพทยศาสตร์ เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ ค่ารถสำหรับการลงพื้นที่ จ.ลพบุรี และค่าห้องประชุมรวมค่าสาธารณูปโภค รวมจำนวน สองแสนบาท เช่นเดียวกัน

2

วิธีวิทยา/ระเบียบวิธีวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์ของการประเมินผล

1. เพื่อประเมินกระบวนการทำงานของโครงการทันตปฏิรูปเพื่อจิตสาธารณะ
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
3. เพื่อประเมินผลลัพธ์หรือประสิทธิผลของโครงการทันตปฏิรูปเพื่อจิตสาธารณะ
4. เพื่อรวบรวม จัดทำ และ/หรือ ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนทันตปฏิรูปเพื่อจิตสาธารณะ

2.2 วิธีการเก็บข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้

เนื่องจากโครงการฯ มีการดำเนินกิจกรรมหลายลักษณะ การประเมินผลแต่ละกิจกรรมจึงใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่แตกต่างกันออกไป ทั้งการใช้แบบสอบถาม (โดยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกรอกข้อมูลด้วยตนเอง) การเข้าร่วมสังเกตการณ์การจัดกิจกรรม การทบทวนหลังการปฏิบัติ (After Action Review : AAR) และการจัดเวทีเสวนา ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 วิธีการเก็บข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้

กิจกรรม \ วิธีการเก็บข้อมูล	แบบสอบถาม	สังเกตการณ์	AAR	เสวนา
กิจกรรมปันน้ำใจ/ช่วยฟื้นฟูสภาพจิตใจผู้ประสบภัยน้ำท่วม	-	-	-	X
การบรรยายพิเศษในหัวข้อ Disaster	X	X	-	-
การออกหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ (ผู้ให้บริการ)	X	X	-	-
การออกหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ (ผู้รับบริการ)	X	X	-	-
อาสาสมัครเยี่ยมชุมชนหน้าสมาคมธรรมศาสตร์	X	-	X	X
กิจกรรมอบรมให้ความรู้ประชาชน	X	X	-	-

แบบสอบถามที่ใช้มีทั้งคำถามปลายปิด และปลายเปิด มีความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ แบบสอบถามที่ใช้ในแต่ละกิจกรรมประกอบด้วยคำถามที่คล้ายคลึงกัน โดยมีเนื้อหาครอบคลุมข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้/สิ่งที่ได้รับ และข้อเสนอแนะ ส่วนที่แตกต่างกันจะเป็นคำถามเฉพาะของแต่ละกิจกรรม เช่น แรงบันดาลใจในการเข้าร่วมกิจกรรม หรือการบริการที่ได้รับ เป็นต้น ดังรายละเอียดแบบสอบถามแต่ละชุดในภาคผนวกที่ 6.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

อนึ่ง สำหรับกิจกรรมการบรรยายพิเศษในหัวข้อ Disaster เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2553 มีหมายเหตุเพิ่มเติมคือ มีการใช้แบบสอบถามจำนวน 2 ชุด โดยชุดแรกมีลักษณะดังที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งได้ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกรอกทันทีหลังจากการรับฟังการบรรยาย แต่ด้วยข้อจำกัดด้านเวลา ประกอบกับสถานการณ์แวดล้อมไม่ค่อยเอื้ออำนวยต่อการกรอกแบบสอบถามมากนัก ผู้ประเมินเกรงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามอาจไม่สามารถตอบคำถามปลายเปิดได้อย่างเต็มที่ ขณะเดียวกัน ตัวแทนผู้เข้าร่วมฟังการบรรยายก็ไม่สามารถมาเข้าร่วมเวทีการเสวนาเพื่อร่วมประเมินภาพรวมของโครงการ ในวันที่ 15 ธ.ค. 2553 ได้ หัวหน้าโครงการจึงได้ออกแบบสอบถามปลายเปิดมาเพิ่มเติมอีก 1 ชุด สำหรับให้ผู้เข้าฟังการบรรยายบางส่วนได้ช่วยกรอกเพิ่มเติมในภายหลังว่า จากการฟังการบรรยายของวิทยากรแต่ละท่าน (ดร.สมิทธ ธรรมสโรช และคุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม) แต่ละคนได้แง่คิดอะไร จะนำไปใช้ประโยชน์อะไร และมีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง

การสังเกตการณ์ ผู้ประเมินได้เข้าร่วมสังเกตการณ์การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโครงการดังที่กล่าวมาข้างต้น ทั้งนี้เพื่อซึมซับบรรยากาศโดยรวมของการจัดกิจกรรม และเป็นโอกาสให้ได้พูดคุยแบบไม่เป็นทางการกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม

การทบทวนหลังการปฏิบัติ

(After Action Review; AAR) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม (ซึ่งในที่นี้มีเพียงกิจกรรมเดียวที่ได้เก็บข้อมูลด้วยวิธีนี้ คือกิจกรรมอาสาสมัคร เยี่ยมชุมชนหน้าสมาคมธรรมศาสตร์) ได้กลับมาคิด

ทบทวนร่วมกันอีกครั้งว่า การเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ทำให้แต่ละคนได้เรียนรู้ หรือได้ “อุกคิด” อะไร และยังมีคำถามอะไรค้างคาใจอยู่อีกบ้าง รวมทั้งการมองไปข้างหน้าว่า ถ้ามีการจัดกิจกรรมลักษณะนี้ขึ้นอีกควรมีการปรับปรุงอย่างไร **ขั้นตอน**ในการทำ AAR เริ่มจากการให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้มีเวลานั่งคิดทบทวน และเขียนข้อสรุปของตนเองลงในกระดาษ ทั้งในส่วนที่เป็นการเรียนรู้ ความคิด ความรู้สึกต่างๆ ตามประเด็นหลักๆ ที่วิทยากรประจำกลุ่มกำหนดให้ เพื่อให้แน่ใจว่า ทุกคนจะไม่หลงลืมประเด็นที่ตนเองต้องการนำเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนและแบ่งปันกับเพื่อนในกลุ่ม หลังจากนั้น จึงเปิดเวทีการพูดคุย โดยให้แต่ละคนได้พูด ชักถาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน โดยมีวิทยากรประจำกลุ่ม 2 คน (ซึ่งเป็น supervisor ในการลงพื้นที่ด้วย) เป็นผู้ดำเนินกระบวนการสนทนา กิจกรรม AAR ครั้งนี้ ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง

การเสวนา “การประเมินผลภายนอก โครงการทันตปฏิรูปเพื่อจิตสาธารณะ: ทางออกที่ท้าทาย” กิจกรรมการเสวนาครั้งนี้เกิดขึ้นท่ามกลางปฏิบัติการของทีมประเมิน กล่าวคือ เนื่องจากทีมประเมิน ได้เข้ามาร่วมงานกับโครงการทันตปฏิรูปฯ ภายหลังจากที่โครงการฯ ได้เริ่มดำเนินกิจกรรมบางส่วนไปแล้ว (กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการไปแล้วคือ กิจกรรมปันน้ำใจ/ช่วยฟื้นฟูสภาพจิตใจผู้เดือดร้อนจากภัยพิบัติ น้ำท่วม จังหวัดลพบุรี) ทีมผู้ประเมินจึงไม่มีโอกาสได้ร่วมสังเกตการณ์/เก็บข้อมูล

จากกิจกรรมดังกล่าว ประกอบกับได้ทราบจากหัวหน้าโครงการว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่ซึ่งเป็นผู้ช่วยทันตแพทย์นั้นไม่ค่อยมีเวลาว่าง อาจไม่สะดวกที่จะมาให้ข้อมูลกับผู้ประเมินได้ จึงมีความคิดจะจัดกิจกรรม “lunch talk” เพื่อเชิญทีมอาสาสมัครในกิจกรรมปันน้ำใจฯ มาร่วมพูดคุยระหว่างเวลาพักรับประทานอาหารกลางวัน ต่อมาในภายหลังจึงเกิดความคิดใหม่ว่า ใหนๆก็จะจัด lunch talk ทั้งที่แล้ว ก็น่าจะเชิญตัวแทนผู้เข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆทั้งหมดมาเข้าร่วมพูดคุยด้วย ที่ปรึกษาโครงการ

(รศ.อรรถัย อาจอ่ำ) จึงได้ร่วมให้กรอบแนวคิดในการจัดเสวนาครั้งนี้ จนเกิดเป็นการเสวนา “การประเมินผลภายนอก โครงการทันตปฏิรูปเพื่อจิตสาธารณะ: ทางออกที่ท้าทาย” ขึ้นในที่สุด เป็นการเปิดพื้นที่ให้ทุกคนในคณะ ทั้งผู้บริหาร อาจารย์ ผู้ช่วยทันตแพทย์ และนักศึกษาทันตแพทย์ ได้มานั่งพูดคุย (dialogue) เพื่อทำความเข้าใจเรื่องราวความเป็นไปต่างๆภายในคณะ เพื่อหาทางออก ปรับปรุง พัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป โดยเฉพาะเกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ทั้งนี้ โดยนำกิจกรรมของโครงการทันตปฏิรูปเพื่อจิตสาธารณะ มาเป็นจุดตั้งต้นในกระบวนการพูดคุยดังกล่าว

ผู้เข้าร่วมการเสวนา ประกอบด้วยตัวแทนผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของโครงการฯ และคณาจารย์ รวมทั้ง ศาสตราจารย์คลินิก ทันตแพทย์หญิง จิราภรณ์ ชัยวัฒน์ และทันตแพทย์หญิง จินดา พรหมทา จากโรงพยาบาลจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นศิษย์เก่าของคณะ ก็ได้ให้เกียรติมาร่วมการเสวนาครั้งนี้ด้วย

2.3 ฐานประชากรและผู้ให้ข้อมูล

กิจกรรมต่างๆมีฐานประชากรและผู้ให้ข้อมูลดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ฐานประชากรและผู้ให้ข้อมูล

กิจกรรม	จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม	จำนวนผู้ให้ข้อมูล (ร้อยละ)		
		แบบสอบถาม	AAR	เสวนา
กิจกรรมปันน้ำใจ/ช่วยฟื้นฟูสภาพจิตใจผู้ประสบภัยน้ำท่วม	6	-	-	4 (66.7)
การบรรยายพิเศษในหัวข้อ Disaster (แบบสอบถามชุดที่ 1)	143	107 (74.8)	-	-
การบรรยายพิเศษในหัวข้อ Disaster (แบบสอบถามชุดที่ 2)	143	21 (14.7)	-	-
การออกหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ (ผู้ให้บริการ)	38	25 (65.8)	-	-
การออกหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ (ผู้รับบริการ)	109	39 (35.9)	-	-
อาสาสมัครเยี่ยมชุมชนหน้าสมาคมธรรมศาสตร์	9	-	9 (100.00)	4(44.4)
กิจกรรมอบรมให้ความรู้ประชาชน	43	33 (76.7)	-	-

2.4 วิธีการวิเคราะห์และนำเสนอผลการศึกษา

การศึกษานี้ใช้วิธีการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สำหรับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ สำหรับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การพรรณนา (descriptive) และ การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

3

การดำเนินกิจกรรมและผลที่ได้รับ

โครงการได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆที่สำคัญดังนี้

- 3.1 การลงพื้นที่ชุมชน
- 3.2 การจัดบรรยายพิเศษหัวข้อ Disaster
- 3.3 การออกหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่
- 3.4 การอบรมให้ความรู้ประชาชน
- 3.5 การสร้างระบบสารสนเทศบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ (facebook)

3.1 การลงพื้นที่ชุมชน

โครงการมีการลงพื้นที่ชุมชน 3 แห่งใน 2 โอกาสสำคัญ โอกาสแรกคือ การลงไปช่วยฟื้นฟูสภาพจิตใจผู้เดือดร้อนจากภัยพิบัติน้ำท่วม ซึ่งดำเนินการใน 2 พื้นที่ คือ ที่อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี และที่โรงพยาบาลมหาราช จังหวัดนครราชสีมา ส่วนโอกาสที่สอง คือการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา โดยได้ออกเยี่ยมและศึกษาพื้นที่ 1 แห่ง คือ ที่ชุมชนหน้าสมาคมธรรมศาสตร์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซอยงามดูพลี กรุงเทพมหานคร

3.1.1 การลงพื้นที่ จังหวัดลพบุรี และโรงพยาบาลมหาราช จังหวัดนครราชสีมา

3.1.1.1 การจัดกิจกรรม

ภายหลังการเกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ในประเทศไทย เมื่อกลางเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน 2553 ที่ผ่านมา โครงการทันตปฏิรูปฯ - ชมรมจิตอาสา (Dent) ได้จัด “**กิจกรรมปันน้ำใจจากเราสู่ผู้เดือดร้อนในพื้นที่**” โดยเปิดรับบริจาคอาหารแห้ง ยารักษาโรค ฯลฯ เพื่อนำไปช่วยเหลือ

เยียวยาผู้ประสบภัย ขณะเดียวกันก็เปิดรับอาสาสมัครที่จะเข้าร่วมกิจกรรมด้วย โดยสามารถระดมเงินและสิ่งของบริจาคเพิ่มเติมจากงบประมาณเดิมของโครงการอีกประมาณ 7,000 บาท รวมได้ยา ของใช้ และอาหารแห้ง สามารถนำมาบรรจุหีบห่อได้ จำนวน 50 ชุด ซึ่งโครงการฯ ได้นำมาจัดแบ่งออกเป็น 3 ส่วน สำหรับช่วยเหลือผู้ประสบภัย 3 พื้นที่ คือ ที่จังหวัดลพบุรี โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา และส่วนหนึ่งได้นำไปบริจาคผ่านสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5

อาสาสมัครที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรม เป็นผู้ช่วยทันตแพทย์จัดฟัน อาจารย์ และผู้สนใจ จำนวน 23 คน บทบาทของอาสาสมัครกลุ่มนี้ มีตั้งแต่การช่วยกันออกเก็บบริจาคเงินและสิ่งของ การบรรจุยาและเวชภัณฑ์ที่จะนำไปแจกจ่าย และการร่วมทีมนำสิ่งของไปมอบให้ผู้ประสบภัยถึงพื้นที่เป้าหมาย จังหวัดลพบุรี

การลงไปช่วยฟื้นฟูสภาพจิตใจผู้เดือดร้อนจากภัยพิบัติน้ำท่วม จังหวัดลพบุรีนั้น โครงการฯ ได้ร่วมกับ ชมรมคนรักแผ่นดินไทย และกองพันปฏิบัติการจิตวิทยา ค่ายสมเด็จพระนารายณ์มหาราช อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี นำสิ่งของไปบริจาคและเยี่ยมเยียนชาวบ้านที่ตำบลหนองเมือง อำเภอบ้านหมี่ โดยเน้นคนชราและคนพิการ จำนวนไม่ต่ำกว่า 15 หลังคาเรือน เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2553³ โดยมีสถานีโทรทัศน์ TNN ติดตามไปทำข่าวและสัมภาษณ์ผู้ช่วยทันตแพทย์ที่มาร่วมกิจกรรมครั้งนี้ด้วย

ส่วนการช่วยเหลือผู้ป่วยปากแหว่ง เพดานโหว่ ณ โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา นั้น หัวหน้าโครงการทันตปฏิรูปฯ ได้เข้าร่วมกับสมาคมทันตแพทย์จัดฟันแห่งประเทศไทย ดำเนินกิจกรรมดังกล่าว เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2553 โดยได้ให้การช่วยเหลือผู้ป่วยจำนวน 20 คน

³ หลังกลับจากลพบุรี ในวันที่ 12 พฤศจิกายน 2554 ทีมอาสาสมัครได้นำสิ่งของบางส่วนไปบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วมผ่านสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 ด้วย

3.1.1.2 ผลการประเมิน

หลังจากการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวข้างต้น โครงการฯ ได้จัดเสวนา “การประเมินผล ภายนอก โครงการทันตปฏิรูปเพื่อจิตสาธารณะ: ทางออกที่ท้าทาย” ขึ้น เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2553 เวลา 13.00-16.30 น. ณ ห้อง 8/6 อาคาร 5 ชั้น 8 คณะทันตแพทยฯ มหิดล เพื่อเปิด โอกาสให้อาจารย์ ผู้บริหาร และผู้ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆกับโครงการทันตปฏิรูปฯ รวม ประมาณ 15 คน ได้มาพูดคุย แลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของ โครงการฯ โดยมี รศ.อรรถัย อาจอ่ำ และทีมงานประเมินภายนอกเข้าร่วมแลกเปลี่ยนด้วย

จากเวทีการพูดคุยดังกล่าว ตัวแทนผู้ช่วยทันตแพทย์ที่ได้อาสาสมัครเข้าร่วม “กิจกรรม ปันน้ำใจจากเราสู่ผู้เดือดร้อนในพื้นที่” ได้สะท้อนแง่คิด มุมมอง ความรู้สึกจากประสบการณ์การ เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ทำให้เห็นว่า กิจกรรมของโครงการฯ ก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างน้อย 2 ประเด็น คือ

ก. การหล่อหลอม/การผลิตซ้ำความคิดจิตสาธารณะ

กลุ่มผู้ช่วยทันตแพทย์จัดฟันที่ไปเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ บางคนก็เคยมีประสบการณ์ใน การทำกิจกรรมอาสาสมัครมาแล้ว บางคนก็เพิ่งมีโอกาสครั้งนี้เป็นครั้งแรก แต่ด้วยกระบวนการ ที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้ออกไปเห็น สัมผัส และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนที่มีความ

ลำบากยากแค้น โดยเฉพาะคนชราและคน พิการ ซึ่งในที่นี้อาจกล่าวได้ว่า เป็น “ผู้ยากแค้น ข้ำซ้อน” เพราะนอกจากเศรษฐกิจฐานะดั้งเดิมจะ แร่นแค่นอยู่แล้ว ยังต้องได้รับความเดือดร้อน จากสภาวะน้ำท่วมซ้ำเข้าไปอีก ซึ่งการได้เข้าไป สัมผัส/เรียนรู้/มีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนเหล่านี้ กลายมาเป็นเรื่องที่กระทบต่ออารมณ์ความรู้สึก

ของหลายคนอย่างค่อนข้างลึกซึ้ง และถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญในการหล่อหลอมจิตใจให้ อ่อนโยน รู้สึกเห็นอกเห็นใจ ยากแก่อกและเอื้ออาทรผู้อื่นต่อไป รวมทั้งช่วยตอกย้ำว่าการเอื้อ อาทร การได้ช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งที่มีความค่าทั้งต่อตนเองและผู้อื่น และเป็นสิ่งที่คนในสังคมพึง กระทำ ดังเช่นเสียงสะท้อนที่ว่า ...

“เป็นกิจกรรมที่ดี เคยเอาของไปบริจาคตอนอยู่มัธยม อยากให้ทุกคนเห็น
ความสำคัญของคนอื่น หรืออย่างน้อยขอให้มีความตั้งใจที่อยากช่วยเหลือผู้อื่นบ้าง”
(ผู้ช่วยทันตแพทย์หญิง คณะทันตแพทยศาสตร์ มหิดล 15 ธ.ค.2553)

“ชุมชนที่ไปเยี่ยมส่วนใหญ่เป็นตายาย ไม่มีลูกหลาน อยู่บ้านเช่า ยายเป็นอัมพาต
ตาก็ไม่ค่อยแข็งแรง เขาดีใจมากที่มีหน่วยงานเข้าไปช่วยเหลือ เขายิ้ม น้ำตาซึม จึง
ให้กำลังใจว่า หนูเต็มใจมาเยี่ยม ขอให้ยายสู้ต่อไป ยายจับมือหนูแน่น และร้องไห้”
(ผู้ช่วยทันตแพทย์หญิง คณะทันตแพทยศาสตร์ มหิดล 15 ธ.ค.2553)

“เพิ่งเรียนจบ เป็นครั้งแรกที่ได้ออกไปทำงานเพื่อส่วนรวม ดีใจที่ได้ทำประโยชน์เพื่อ
ส่วนรวม” (ผู้ช่วยทันตแพทย์หญิง คณะทันตแพทยศาสตร์ มหิดล 15 ธ.ค.2553)

“รู้สึกดีมากที่ได้ลงพื้นที่ ตัวเองเป็นคนต่างจังหวัดอยู่แล้ว ปัญหาในชนบทมีอยู่ทั่วไป
แต่การที่หน่วยงานเรามองเห็นและให้ความสนใจ เป็นเรื่องที่ดี ตายายที่ไปเยี่ยม
อาจดีใจที่ได้ของบริจาค แต่ยังน้อยกว่าคำพูดที่แสดงความห่วงใยของเรา ที่ทำให้
เขารู้สึกดีในจิตใจจนร้องไห้” (ผู้ช่วยทันตแพทย์หญิง คณะทันตแพทยศาสตร์ มหิดล
15 ธ.ค.2553)

ข. การพัฒนาและใช้ความสามารถของบุคลากรให้เต็มตามศักยภาพ

โดยทั่วไป คนเรามีทักษะ ความสามารถหลายด้าน (ดังเช่นที่ Howard Gardner เสนอ
ทฤษฎี Multiple Intelligences ว่ามนุษย์มีทักษะ ความสามารถที่สำคัญอย่างน้อย 9 ด้าน⁴) ซึ่ง
การทำงานประจำมักไม่เอื้ออำนวยให้เราได้ใช้ศักยภาพเหล่านั้นอย่างเต็มที่นัก ทั้งนี้การจัด
“กิจกรรมปันน้ำใจจากเราสู่ผู้เดือดร้อนในพื้นที่” ของโครงการฯ ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ “ฉาย
แวว” หรือได้นำศักยภาพด้านอื่นออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ ดังเช่น เสียงสะท้อนที่ว่า “... ทำให้หนู
มีความสุขที่ได้ใช้ศักยภาพของตัวเองอย่างเต็มที่ และยังได้ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสด้วย...” ซึ่ง
หัวหน้าโครงการฯ เองก็ได้มองเห็นว่า

“ผู้ช่วยทันตแพทย์มีความสุขและความภาคภูมิใจที่ได้ออกไปช่วยเหลือผู้ประสบ
อุทกภัย และมองเห็นถึงความสามารถ และศักยภาพของผู้ช่วยทันตแพทย์ในการ
สื่อสาร สร้างความสัมพันธ์ และมอบความเอื้ออาทรให้แก่ชาวบ้าน โดยผู้ช่วย

⁴ http://en.wikipedia.org/wiki/Theory_of_multiple_intelligences, accessed on jan.2, 2011

ทันตแพทย์จะใส่ใจสอบถามชีวิตความเป็นอยู่ แนะนำการรักษาสุขภาพ การใช้ยา
ซึ่งทำให้ทุกคนประทับใจมาก" (รศ. นิตา วิวัฒน์ปิยะ จาก เอกสารสรุป
กิจกรรมโครงการฯ, มกราคม 2554)

การที่คนเรามีโอกาสได้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นอย่างเต็มที่ ได้ช่วย
เติมเต็มชีวิตของคนคนนั้นให้มีคุณค่า เกิดความนับถือและภาคภูมิใจในตัวเองมากยิ่งขึ้น จาก
ประเด็นนี้ ทำให้น่าคิดต่อไปว่า ศักยภาพเหล่านั้นให้พบ และเมื่อ
สามารถดึงศักยภาพเหล่านั้นมา
ประจําได้ ด้วย ซึ่ง จาก
พบว่า ในหลายองค์กรสามารถ
มาใช้ให้เต็มตามศักยภาพได้ ดังเช่นกรณีพนักงานขับรถของโรงพยาบาลแม่สรวย จ. เชียงราย ที่
สามารถสวมบทบาทเป็นวิทยากรกระบวนการขององค์กร หรือเภสัชกรโรงพยาบาลเขาวง จ.
กาฬสินธุ์ ที่ได้นำความสามารถด้านการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน มาใช้ในการรณรงค์ด้าน
สุขภาพแก่ประชาชน เป็นต้น⁵

ทำอย่างไรจึงจะสามารถค้น
ค้นพบแล้ว ทำอย่างไรจะ
ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่องาน
ประสบการณ์ของผู้ประเมิน
ดึงศักยภาพของเจ้าหน้าที่

3.1.2 การลงพื้นที่ชุมชนหน้าสมาคมธรรมศาสตร์ฯ ซอยงามดูพลี ถนนพระราม 4 กรุงเทพฯ

3.1.2.1 การจัดกิจกรรม

การลงพื้นที่ชุมชนหน้าสมาคมธรรมศาสตร์ฯ หรือ
กิจกรรม “อาสาสมัครเยี่ยมชุมชน” นี้ เป็นส่วน
หนึ่งของกิจกรรมเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว ซึ่งจัดขึ้นในวันที่ 5 ธันวาคม 2553 มีอาสาสมัคร
เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 9 คน ประกอบด้วย อาจารย์

⁵ ทั้ง 2 กรณี เป็นข้อมูลของปี 2548

ทันตแพทย์ 1 คน นักศึกษาทันตแพทย์ ม.มหิดล 3 คน นักศึกษาทันตแพทย์ ม.ธรรมศาสตร์ 2 คน นักศึกษาทันตแพทย์ มศว.ประสานมิตร 2 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 1 คน โดยมี supervisor นำทีม 2 คน และอาสาสมัครถ่ายทำวิดีโอ 1 คน ทั้งหมดได้รวมเป็นกลุ่มเดียว เพื่อออกไปเยี่ยมชาวบ้านในชุมชนหน้าสมาคมธรรมศาสตร์ฯ ซอยงามดูพลี รวม 4-5 หลังคาเรือน ใช้เวลาอยู่ในชุมชนประมาณ 2 ชั่วโมง (9.00-11.00 น.)

3.1.2.2 ผลการประเมิน

หลังการลงพื้นที่ ได้มีกิจกรรมประเมินผล 2 ครั้ง ครั้งแรกประเมินผ่านกิจกรรมการทบทวนหลังการปฏิบัติ (After Action Review; AAR) ซึ่งดำเนินการทันทีภายหลังจากการลงพื้นที่ ส่วนกิจกรรมประเมินผลครั้งที่ 2 เป็นการประเมินภาพรวมของโครงการทันตปฏิรูปฯ ผ่านเวทีเสวนา “การประเมินผลภายนอก โครงการทันตปฏิรูปเพื่อจิตสาธารณะ: ทางออกที่ท้าทาย” เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2553 ซึ่งมีอาสาสมัครเยี่ยมชุมชนบางส่วนได้เข้าร่วมกิจกรรมเสวนานี้ด้วย

จากการประเมินพบว่า อาสาสมัครส่วนใหญ่รู้สึกพึงพอใจ ที่กิจกรรมดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมกิจกรรมได้ฝึกทักษะการลงชุมชน ทั้งเรื่องการตั้งคำถามเพื่อเก็บข้อมูล กระบวนการฟัง รวมถึง และที่สำคัญคือ ทำให้ได้ของคนในชุมชน ทั้งเรื่องอาชีพ การศึกษา และกิจกรรมได้เห็นถึงปัญหาที่เห็นอกเห็นใจ และมี

การวางตัวเมื่ออยู่ในชุมชน เรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ การอยู่อาศัย การประกอบสุขภาพ ซึ่งทำให้ผู้เข้าร่วมอยู่ใกล้ชิด เกิดความรู้สึกคำถามเกิดขึ้นว่า เรา

สามารถจะดำเนินการอะไรต่อไปได้บ้างเพื่อช่วยเหลือคนในชุมชนดังกล่าว นอกจากนี้ อาสาสมัครบางคนได้สะท้อนว่า เป็นกิจกรรมที่มีความสนุกสนานและได้รู้จักคนมากขึ้น โดยสรุป กิจกรรมของโครงการฯ ก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างน้อย 3 ประการ คือ

ก. การเข้าใจวิถีชีวิตและมิติทางสังคมของชุมชน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนในด้านต่างๆ เช่น

- ได้รับรู้รูปแบบความสัมพันธ์ที่มีความห่วงหาอาทร มีน้ำใจ และมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เช่นกรณีการไปโรงพยาบาลของผู้สูงอายุ ที่แกนนำชุมชนหรือ

เพื่อนบ้าน จะคอยให้การช่วยเหลือเช่นคอยช่วยเรียกรถแท็กซี่ให้ หรือแม้แต่กับคนแปลกหน้าเช่นทีมอาสาสมัคร ชาวบ้านก็ยังมีรอยยิ้มและให้การต้อนรับเป็นอย่างดีเป็นต้น สิ่งต่างๆเหล่านี้ มีส่วนช่วยให้อาสาสมัครเกิดความเข้าใจมิติทางสังคมของชุมชนมากขึ้น และเกิดทัศนคติใหม่ต่อชุมชนว่า ในชุมชนแออัดใช่ว่าจะมีแต่ปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดแต่เพียงด้านเดียวเท่านั้น หากแต่ยังมีด้านที่งดงาม หรืออีกนัยหนึ่งคือ ยังมี “ทุนทางสังคม” (Social capital) ที่อาสาสมัครไม่ได้นึกถึงมาก่อนด้วย

- ได้มองเห็นว่า วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน มีความแตกต่างจากสังคมเมืองที่อยู่ล้อมรอบโดยสิ้นเชิง
- ได้รับรู้ปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะด้านการดูแลสุขภาพและความยากลำบากในการเข้าถึงบริการสุขภาพ เช่นเรื่องฟันปลอม หากชาวบ้านต้องการรักษาตามสิทธิ ก็จำเป็นต้องรอคิวเป็นเวลานาน หรือถ้าไม่เช่นนั้นก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายเองซึ่งเป็นเงินจำนวนไม่น้อยเมื่อเทียบกับรายได้ที่ชาวบ้านได้รับ เงินจึงยังคงเป็นอุปสรรคของการได้รับการรักษาพยาบาลที่ดี

การได้ทำความเข้าใจมิติทางสังคมของชุมชน ได้สัมผัสและมองเห็นความแตกต่างหลากหลายที่ดำรงอยู่ในชุมชนอย่างที่มีนัยเป็นอยู่จริงนับเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งผู้ประเมินมองว่า น่าจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่จะทำให้นักศึกษาหรือว่าที่ทันตแพทย์เหล่านี้ เกิดความรู้สึกเข้าใจ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่งถือว่าเป็นประเด็นสำคัญ หรือเป็นสาระของการปฏิรูปสังคมที่สำคัญที่สุด ซึ่งก็คือ การปฏิรูปจิตสำนึกของความเป็นมนุษย์ รวมทั้งน่าจะนำไปสู่การยอมรับและเคารพต่อความแตกต่างหลากหลายของผู้คน/สังคม ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญของการปฏิบัติต่อผู้ป่วยด้วยหัวใจของความเป็นมนุษย์มากขึ้นในอนาคต

อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญที่ต้องตระหนักในการทำความเข้าใจชุมชนคือ ต้องเข้าใจชุมชนในมุมมองของชุมชนเอง เช่นการที่ยายไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาของหลาน ก็อาจไม่ได้

หมายความว่า ยายไม่อยากให้หลานได้รับการศึกษาที่ดี เป็นต้น ปรัชญาการณ์ต่างๆที่เราพบเห็นในชุมชน ยังมีความคิดที่อยู่เบื้องหลังให้เราต้องสืบเสาะทำความเข้าใจอีกมาก

ข. กระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกสาธารณะ/จิตสำนึกต่อสังคม

การได้สัมผัสและเรียนรู้ชุมชนในด้านต่างๆดังกล่าวข้างต้น มีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยเฉพาะนักศึกษาชั้นคลินิก เกิดความคิด/ความตระหนักว่า การลงชุมชนเพียงเพื่อการศึกษาเรียนรู้ หรือเพียงเพื่อไปให้กำลังใจนั้น ยังไม่เพียงพอ แต่ควรลงไปให้การช่วยเหลือให้ชุมชน/ชาวบ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้วย เพราะมองเห็นว่า แม้แต่ชุมชนในกรุงเทพฯ ก็ยังคงต้องการความช่วยเหลืออีกมาก เช่น อย่างน้อยๆน่าจะนำแผ่นพับไปปลิวไปแจก รวมทั้งให้ความรู้เบื้องต้นต่อการดูแลสุขภาพช่องปาก หรือ น่าจะมีการตรวจฟันเบื้องต้น เป็นต้น

“...ยังมีคนมีมากมายที่ยังรอความหวังจากหน่วยงานหลายๆอย่าง เพื่อบรรเทาความทุกข์จากทั้งร่างกายและจิตใจ...” (จาก บันทึกการเรียนรู้ของ นศ.ทันตแพทย์ ในการทบทวนหลังการปฏิบัติ-AAR, 5 ธ.ค. 2553)

“...แม้แต่ในกรุงเทพฯ ก็ยังมีบางบริเวณที่ขาดแคลน หรือต้องการดูแล การรักษาอยู่...” (จาก บันทึกการเรียนรู้ของ นศ.ทันตแพทย์ ในการทบทวนหลังการปฏิบัติ-AAR, 5 ธ.ค. 2553)

ประเด็นนี้นับเป็นเรื่องที่ “เกินความคาดหมาย” และนับเป็นนิมิตหมายที่ดีหากคณะทันตแพทย์ฯ ม.มหิดล จะมีโครงการต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้านและชุมชนให้ดีขึ้นต่อไปในอนาคต แต่ทั้งนี้ สิ่งสำคัญคือ ต้องเป็นโครงการลักษณะ bottom-up หรือเป็นโครงการที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดตั้งแต่เริ่มแรก เพื่อให้เป็นโครงการที่ไม่แปลกแยกกับชุมชน และสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริงต่อไป

ค. การได้เรียนรู้เกี่ยวกับเทคนิค/วิธีการลงชุมชน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้เกี่ยวกับการตั้งคำถาม/พูดคุยกับชาวบ้านมากขึ้น ...จากการที่ผมอยู่ปี 2 ยังไม่มีความรู้เรื่องการลงชุมชน การได้มาออกชุมชนครั้งแรกถือว่าเป็นเรื่องน่าตื่นเต้นน่าดู แต่เมื่อได้ลงชุมชนจริงๆแล้วก็ทำให้รู้วิธีการพูด วิธีการถาม กับชาวบ้านมากขึ้น... ทั้งนี้รวมถึงข้อควรระวังในการพูดคุยในประเด็นที่มีความละเอียดอ่อน เช่นด้านศาสนาและการเมือง ด้วย

สิ่งที่อาสาสมัครสะท้อนจากการเข้าร่วมกิจกรรม ดูรายละเอียดได้จากตารางบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ (จากการทบทวนหลังการปฏิบัติ หรือ After Action Review; AAR) ดังต่อไปนี้

ตารางบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ ตารางที่ 1:

การเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม “อาสาสมัครเยี่ยมชุมชน หน้าสมาคมธรรมศาสตร์”

1. ฉันรู้สึกอย่างไรกับกิจกรรม “อาสาสมัครเยี่ยมชุมชน” ทั้ง ก่อน-ระหว่าง-หลัง เข้าร่วม
คิดว่าคนในชุมชน มีชีวิตความเป็นอยู่ที่แออัดลำบาก แต่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และคิดว่าเราทำอะไรหลายๆอย่างจากที่นี้โดยเฉพาะความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ชีวิตความเป็นอยู่ เรื่องสุขภาพ โดยเฉพาะเรื่องพื้นที่ยังมีไม่มากพอ
ไม่ต่างกัน รู้สึกแล้วว่าชาวบ้านลำบากอยู่กันอย่างแออัด
ก่อนมาฉันยังไม่แน่ใจในจุดประสงค์ของกิจกรรม ยังไม่รับทราบว่าจะวันนี้อะไร จนกระทั่งได้เข้าร่วมกิจกรรม เป็นการเยี่ยมชุมชน ใต้ถุนอาคารต่างๆ รับฟังปัญหาได้สัมผัสความเป็นชุมชนมากขึ้น จากชีวิตปกติที่มีบ้าน, คณะ อยู่แต่ในคลินิกทันตกรรม ออกมาก็เจอแต่สังคมเมือง นานครั้งจริงๆจึงจะได้เข้าชุมชน
รู้สึกดีใจที่ได้ร่วมกิจกรรม ได้เรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ในชุมชน สนุกสนาน รู้จักคนมากขึ้น
ก่อน- มาทำตามหน้าที่ค่ะ ไม่ได้คิดอะไรมาก พอร่วมกิจกรรม ก็จะช่วยให้นักศึกษาเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมแต่บางที่รู้สึกตัวเองอาจจะเข้าไปยุ่งมากไป จนนักศึกษาอาจไม่กล้า และไม่แน่ใจว่าได้ถามอย่างมีความหมายหรือเปล่า
ก่อน- รู้สึกอยากรู้ว่า ชุมชนที่ถูกล้อมรอบไปด้วยสังคมเมืองจะมีความเป็นอยู่อย่างไร ระหว่าง- คิดว่าเป็นกิจกรรมที่ทำให้ได้เห็นชุมชนในเมืองใหญ่ ในสภาพความเป็นอยู่ การใช้ชีวิตที่แตกต่างจากสังคมเมืองที่ล้อมรอบโดยสิ้นเชิง หลัง- คิดว่าเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์เพราะทำให้ได้เรียนรู้แง่มุม และปัญหาที่ชาวบ้านประสบอยู่ ซึ่งทำให้ตระหนักได้ว่า ชาวบ้านยังประสบปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลืออยู่
ได้ทราบปัญหามากขึ้น ได้มองเห็นว่าวิถีของคนในชุมชนแออัด เป็นอย่างไร

ก่อน- ยังไม่รู้จะทำอะไร, งงๆ ระหว่างและหลัง- กิจกรรมที่ดี, ที่ให้ได้เจอคนในชุมชนและความเป็นอยู่
จากการที่ผมอยู่ปี 2 ยังไม่มีความรู้เรื่องการลงชุมชน การได้มาออกชุมชนครั้งแรกถือว่าเป็นเรื่องน่าตื่นเต้น น่าดู แต่เมื่อได้ลงชุมชนจริงๆแล้วก็ทำให้รู้วิธีการพูด วิธีการถาม กับชาวบ้านมากขึ้น
2. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้
แต่เราเข้าไปพูดคุย ก็จะทำให้เราเข้าใจผู้คนในชุมชนได้ดียิ่งขึ้น และปัญหาในชุมชนคือ ไม่มีพื้นที่ปลอดภัย เพราะกว่าจะต่อคิวทำก็ต้องใช้เวลานาน
ชาวบ้านอยู่กันอย่างแออัด คนส่วนใหญ่รู้ปัญหา แต่ก็ไม่สามารถช่วยอะไรได้เพื่อให้ชาวบ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
ได้เรียนรู้วิถีชีวิตในชุมชน เรียนรู้ความต่างของชีวิตความเป็นอยู่ระหว่างชุมชน กับสังคมเมืองข้างนอก อาชีพการหาเช้ากินค่ำ การไปโรงเรียนของเด็ก รวมทั้งการดูแลสุขภาพชาวบ้านส่วนใหญ่เมื่อมีการเจ็บไข้ก็จะไปหา อสส. จากนั้นอาจไปโรงพยาบาลรัฐ ปัญหาการเดินทาง ปัญหาวันหยุดราชการ ชาวบ้านที่ใช้สิทธิ์ต่างๆ ก็อาจรับสิทธิ์ไม่ได้ ความคิดความเชื่อของชาวบ้านที่รอจนมีอาการมาก ๆ จึงจะไปพบแพทย์
วิถีความเป็นอยู่ในชุมชนนี้ ว่ากินอยู่กันอย่างไร การเป็นอยู่ต่างจากเรามากน้อยแค่ไหน นิสัยใจของแต่ละบุคคล แต่ละคนมีความรู้สึกร้อยละไร มีความสุข เห็นด้วยกับบริการที่จัดโดยทันตแพทย์ของมหาวิทยาลัย
Active Listening ของตัวเองยังไม่มากพอ
เรียนรู้วิถีชีวิตที่แตกต่าง ปัญหาที่ประสบอยู่และ การอยู่ด้วยกันควรช่วยเหลือกัน
แม้แต่ในกรุงเทพฯ ก็ยังมีบางบริเวณที่ขาดแคลน หรือต้องการดูแล การรักษาอยู่
ได้เห็นความเป็นอยู่ของคนในชุมชน, มีความต่างกับคนในต่างจังหวัด คนต่างจังหวัดมีรายได้น้อย แหล่งพยาบาลต่างๆอยู่ไกล ส่วนคนเมืองสามารถเดินทางได้สะดวกกว่าในชนบท แต่อย่างไรก็ตาม เงินยังเป็นปัจจัยสำคัญต่อความเป็นอยู่และการดูแลสุขภาพ
ยังมีคนอีกมากมายที่ยังรอความหวังจากหน่วยงานหลายๆอย่าง เพื่อบรรเทาความทุกข์จากทั้งร่างกายและจิตใจ
3. ก่อน ระหว่าง และหลังการเข้าร่วมกิจกรรม ฉันมีคำถามสงสัยว่า...
มีอะไรบ้างที่เราจะสามารถช่วยเหลือผู้คนได้
กระบวนการหลังจากที่เรารู้ปัญหาแล้ว อาสาสมัครทำอะไรได้บ้างที่จะช่วยชาวบ้านชุมชนนี้ หรือเยี่ยมชุมชนเพื่ออะไร ให้กำลังใจชาวบ้านอย่างเดียว? ที่ผมคิดออกมีอย่างอื่นนอกจากนี้หรือไม่
จะทำอย่างไรให้การกระจายการดูแลสุขภาพ ทั้งความรู้สุขภาพและการเข้าถึงของบริการสุขภาพต่างๆ จะปลูกฝังให้ชาวบ้านเห็นความสำคัญอย่างไร ในขณะเดียวกัน เหตุผลสำคัญของชาวบ้าน คือการทำงานหาเช้ากินค่ำ ไม่มีเวลา จึงไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการป้องกัน หรือการรักษาอาการเบื้องต้นของปัญหาสุขภาพต่างๆ
มาแล้วได้อะไร ใครได้ประโยชน์จากอันนี้มากน้อยแค่ไหน คุ่มหรือไม่กับการลงทุนลงแรงดำเนินงาน
แล้วหลังจากกิจกรรมนี้จะมีโครงการมาเพื่อช่วยเหลือชาวบ้านเหล่านี้หรือไม่
โครงการต่างๆที่เข้าไปตามชุมชน เข้าถึงชุมชนจริงหรือไม่ ทำไมชาวบ้านถึงไม่เข้าร่วมโครงการ ไม่มีความรู้ทางสาธารณสุข
ชุมชนนี้จะเป็นอย่างไรต่อไปในอนาคต

3.1.3 สรุปและข้อเสนอแนะการลงพื้นที่ชุมชน

กิจกรรมการลงพื้นที่ของโครงการฯ ทั้งที่ลพบุรี และชุมชนหน้าสมาคมธรรมศาสตร์ฯ ก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่สำคัญคือ ทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้เรียนรู้/เข้าใจมิติทางสังคมของชุมชน มองเห็น ความเหลื่อมล้ำระหว่างสังคมเมือง/ชนบท หรือสังคมใหญ่/ชุมชนแออัด เกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ อยากช่วยเหลือ หรือเกิด/ตอกย้ำความคิดจิตสาธารณะ และน่าจะเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การดูแลรักษาผู้ป่วยที่คำนึงถึงความเป็นมนุษย์ (humanized health care) ได้ในอนาคต รวมทั้งยังเป็นโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีโอกาสได้พัฒนา/ใช้ศักยภาพด้านอื่นๆ (ที่นอกเหนือจากความสามารถด้านวิชาชีพ) ให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น และยังก่อให้เกิดความสุข ความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้นอีกด้วย

นอกจากนี้ ด้วยกระบวนการและวิธีการจัดกิจกรรมในลักษณะที่เป็นเครือข่าย มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมมาจากหลากหลายองค์กร ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีประสบการณ์ในการสื่อสาร/เรียนรู้ ทำความรู้จักกับบุคคลที่มีพื้นฐานแตกต่างไปจากตนเอง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการทำงานในอนาคตที่จะต้องติดต่อประสานงานกับวิชาชีพอื่นๆ ด้วยเช่นเดียวกัน

ผู้ประเมินมองว่า ถ้าเป็นไปได้ น่าจะพิจารณาผนวกกิจกรรมลักษณะนี้เข้าไปไว้ในกระบวนการเรียนการสอนของคณะด้วย การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สัมผัสกับชุมชนด้วยตัวเองโดยตรง หรือการเปิดโอกาสให้เขาได้มีประสบการณ์กับสิ่งใหม่ๆ จะทำให้โลกทัศน์หรือการมองโลกของเขาเปลี่ยนแปลง/กว้างไกลออกไป (ดังจะเห็นว่า แม้การลงชุมชนในช่วงเวลาสั้นๆ แค่ประมาณ 2 ชั่วโมงในครั้งนี่ ก็ยังมีผลทำให้อาสาสมัครบางคนสะท้อนว่า ทำให้เขาเปลี่ยนแปลงทัศนคติในการมองชุมชนแออัดไปแล้ว) ถ้าเราเชื่อมั่นในกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแล้ว บางทีก็อาจไม่ต้องสนใจผลที่เกิดขึ้นเสียด้วยซ้ำ เพราะมันจะไปไกลกว่าที่เราคาดคิดไว้มาก

สำหรับการออกเยี่ยมชุมชน สิ่งที่อาสาสมัครที่เข้าร่วมกิจกรรมได้เสนอแนะไว้ นอกเหนือจากประเด็นที่ว่า เพียงการลงไปเยี่ยมชุมชนนั้นยังไม่เพียงพอ แต่ลงไปพร้อมกับการให้ความช่วยเหลือด้วยแล้ว ยังมีประเด็นที่ควรคำนึงด้วยเช่น ควรจัดกลุ่มอาสาสมัครให้เล็กลง

เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงชาวบ้านได้มากขึ้น รวมทั้งการกำหนดวันที่อาสาสมัครสามารถเข้าร่วมได้สะดวกกว่านี้ เป็นต้น ซึ่งข้อเสนอแนะเหล่านี้ล้วนเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมลักษณะนี้ในครั้งต่อไป

รายละเอียดข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเยี่ยมชุมชน ปรากฏในตารางบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ ตารางที่ 2 ข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรมอาสาสมัครเยี่ยมชุมชนหน้าสมาคมธรรมศาสตร์ ของอาสาสมัครผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ตารางบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ ตารางที่ 2:
ข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรมอาสาสมัครเยี่ยมชุมชนหน้าสมาคมธรรมศาสตร์
ของอาสาสมัครผู้เข้าร่วมกิจกรรม

กิจกรรม กระบวนการหรือทีมงานมีข้อดีหรือข้อควรปรับปรุงอย่างไร
ข้อดี
ได้ประสบการณ์การออกชุมชนมากขึ้นจากที่ไม่เคยเลย แล้วได้รู้ถึงทุกข์ สุขของชาวบ้านที่ไม่เคยรู้มาก่อน และได้ทำความรู้จักพี่ต่างสถาบัน
ทำให้ข้าพเจ้าเข้ามาเรียนรู้ชุมชนได้ ในเวลาไม่นาน
เป็นกันเองกับนักศึกษา
มีความเป็นกันเอง พูดคุยกัน
ข้อควรปรับปรุง
กิจกรรมออกแนวสำรวจ ซึ่งไม่ได้เป็นการช่วยที่แท้จริง จริงๆน่าจะออกแนวเผยแพร่ประสบการณ์ให้คนที่มีความสามารถ ช่วยเหลือได้ มาช่วยมากกว่า
ของเยี่ยม ที่เป็นชุดยา-พยาบาล ไม่เพียงพอค่ะ
ควรมีการเตรียมคนให้พร้อมก่อนในเรื่องจิตสาธารณะ เพราะดูเหมือนว่าคนที่มาจะเป็นคนที่มีจิตสาธารณะอยู่แล้ว โครงการแบบนี้ น่าจะจูงใจคนที่มีจิตสาธารณะในระดับหนึ่งแล้วให้มีมากขึ้นค่ะ
น่าจะแบ่งเป็นกลุ่มเล็กๆ กว่านี้หน่อย จะได้มีโอกาสได้ถามทุกคน
น่าจะมีกิจกรรม แนะนำความรู้ สุขภาพ, ทันตสุขภาพ มาด้วย, อาจแจกแผ่นพับร่วมด้วย หรือมีบริการทั่วถึงมากขึ้น
ผู้เข้าร่วมยังขาดประสบการณ์ ทำให้อาจได้ข้อมูลไม่ครบ และการพูดคุยไม่ลื่นไหล
อยากให้เลือกวันที่มีคนมาร่วมงานได้มากกว่านี้ค่ะ
อาจเป็นเพราะยังไม่ค่อยสนิทกันมากเท่าที่ควร จึงไม่ค่อยพูดคุยกัน มากสักเท่าไร การถามต่างๆยังไม่ค่อยกล้าถามกันจะเป็น อ. ชะส่วนใหญ่ที่ถาม

3.2 การจัดบรรยายพิเศษเกี่ยวกับภัยพิบัติ

โครงการฯ ได้จัดบรรยายพิเศษในหัวข้อ Disaster ขึ้น เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2553 ระหว่างเวลา 13.00-16.30 น. ณ ห้องประชุม สมพร เรืองผกา อาคารศูนย์การเรียนรู้และนันทนาการ ชั้น 5 คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ทั้งนี้ โดยมีวิทยากร 3 ท่านคือ **ดร.สมิทธ ธรรมสโรช** ประธานกรรมการมูลนิธิสภาเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ **คุณวาสิต สิริอุดม**

กรรมการมูลนิธิ 1500 ไมล์ และ**คุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม** รองประธานกรรมการมูลนิธิ 1500 ไมล์ ผู้เข้าฟังการบรรยายส่วนใหญ่เป็นนักเรียนผู้ช่วยทันตแพทย์จากโรงเรียนผู้ช่วยทันตแพทย์ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล นอกจากนั้น เป็นนักศึกษา

ทันตแพทย์ ผู้ช่วยทันตแพทย์ เจ้าหน้าที่ คณาจารย์ของคณะ และผู้สนใจ รวมทั้งสิ้น 143 คน โดยมีผู้สื่อข่าวจากสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 มาทำข่าวด้วย

3.2.1 เนื้อหาการบรรยาย

การบรรยายของ **ดร.สมิทธ ธรรมสโรช** ประธานกรรมการมูลนิธิสภาเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (เวลา 13.00-14.30 น.) ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการกำเนิดโลก การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ/สภาวะโลกร้อนจากปัจจัยต่างๆ และผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับรอยเลื่อนในประเทศไทย และข้อคิด/วิธีการเกี่ยวกับการรับฟังข่าวสารการเตือนภัยที่ต้องใช้วิจารณญาณในการรับฟัง มีสติ และไม่ตื่นตระหนกต่อข่าวสารต่างๆ ขณะเดียวกันก็ควรเตรียมตัวให้พร้อมที่จะเผชิญภัยพิบัติด้วย

การบรรยายของคุณวาสิต สิริโรตม (14.30-15.00 น.) เน้นการรับมือและการเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับภัยพิบัติ โดยเฉพาะการเตรียมชุดยังชีพบรรจุปัจจัย 4 ขนาดต่างๆ ที่จะทำให้ผู้ประสบภัยสามารถช่วยเหลือตัวเองได้อย่างน้อย 3-4 วัน หรือชุดยังชีพขนาดใหญ่ที่สามารถยังชีพได้ประมาณ 10 วัน ก่อนความช่วยเหลือจากภายนอกจะเข้าไปถึง “ปัจจัย 4” ในที่นี้ มีลักษณะที่ค่อนข้างเฉพาะ เช่น ไฟฉายที่ไม่ต้องใช้ถ่าน ผ้าเช็ดตัว microfiber ซึ่งจะไม่อุ่มน้ำและแห้งง่าย อาหารสำเร็จรูปที่ให้พลังงานสูง เป็นต้น

การบรรยายของคุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม (15.00-16.30 น.) เน้นการเล่าชีวิต ความคิด และประสบการณ์ ผ่านสื่อวีดิทัศน์ ตั้งแต่จุดพลิกผันที่ทำให้ชีวิตของอดีตเจ้าของบริษัทโฆษณาคนนี้ หักเหจนมาเป็น อาสาสมัครมืออาชีพแห่งมูลนิธิ 1500 ไมล์ในปัจจุบัน และที่ดำเนินไปพร้อมๆ กับการทำงานในระยะหลังของคุณรัฐภูมิ คือ “Speaking to Change” – การพูดเพื่อการเปลี่ยนแปลง- นั่นเพราะเขามีความคิดว่า ท่ามกลางสถานการณ์ปัจจุบันที่ภัยพิบัติมีที่ท่าว่า จะทวีความรุนแรงมากขึ้น และบ่อยขึ้นนั้น “...มนุษยชาติไม่มีเวลาเหลือแล้ว เราจะมีชีวิตอยู่แบบเดิมไม่ได้อีกแล้ว เราต้องเริ่มต้นทำสิ่งใหม่ๆ แม้แต่งานอาสาสมัครก็เป็นงานที่ต้องใช้ความชำนาญ...” อาจสรุปได้ว่า สิ่งสำคัญที่คุณรัฐภูมิต้องการนำเสนอ มี 2 ประเด็นใหญ่ๆ คือ หนึ่ง ท่ามกลางสถานการณ์ปัจจุบัน มนุษย์ควรต้องลงมือทำสิ่งใหม่ๆ โดยเฉพาะบนฐานคิดที่ว่า “สุดยอดแห่งชีวิตคือ การมีชีวิตเพื่อผู้อื่น” สอง งานอาสาสมัคร เป็นงานที่จำเป็นต้องมีทักษะ ความชำนาญ มีเครื่องมือ-อุปกรณ์ และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ต้องมีเครือข่ายความร่วมมือกับกลุ่ม องค์กรต่างๆ ด้วย เพื่อช่วยกันหนุนเสริมในด้านต่างๆ ให้งานสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งบทบาทของมูลนิธิ 1500 ไมล์ ในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยน้ำท่วมครั้งที่ผ่านมานับเป็นเครื่องสะท้อนความคิดดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

3.2.2 ผลการประเมินของผู้เข้าร่วมฟังการบรรยาย

การบรรยายครั้งนี้ ได้มีการประเมินผลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 8 ข้อ ความยาว 1 หน้ากระดาษ โดยข้อที่ 1-3 และ ข้อที่ 8 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อที่ 4 ถาม

เกี่ยวกับกิจกรรมที่เข้าร่วม ข้อที่ 5 เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับ/ได้เรียนรู้ 3 ลำดับแรก ข้อที่ 6 ระดับความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมในประเด็นต่างๆ และข้อที่ 7 เป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ก. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม 143 คน มีผู้ส่งคืนแบบสอบถามจำนวน 107 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 74.8 พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.2) เป็นเพศหญิง ทางด้านอายุ พบว่า ร้อยละ 73.8 มีอายุระหว่าง 18-23 ปี รองลงมา ร้อยละ 16.8 มีอายุระหว่าง 24-35 ปี ส่วนที่เหลือเกือบร้อยละ 10 มีอายุตั้งแต่ 36 ปีขึ้นไป

ผู้เข้าร่วมประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.5) เข้าฟังเฉพาะการบรรยายของ ดร.สมิทธ ธรรมสโรช ร้อยละ 35.5 เข้าร่วมฟังทั้ง 2 รายการ ร้อยละ 13.1 ไม่ระบุ และร้อยละ 0.9 เข้าร่วมฟังเฉพาะการบรรยายของคุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม และคุณวาสิต สีโรดม ทั้งนี้ การที่ผู้เข้ารับฟังการบรรยายไม่สามารถอยู่ฟังการบรรยายได้ตลอด เนื่องจากมีภารกิจเร่งด่วนที่จำเป็นต้องไปทำ อีกทั้งกลุ่มนักศึกษาที่คาดว่าจะพอมีเวลว่าง ก็ต้องสับเปลี่ยนเวลาในการเรียนชดเชยโดยกะทันหัน เป็นต้น

ข. ระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมครั้งนี้ พิจารณาตามเกณฑ์คะแนนความพึงพอใจ 5 ระดับ ดังนี้

เกณฑ์ความพึงพอใจ	1.00-1.49 = น้อยที่สุด	1.50-2.49= น้อย	2.50-3.49= ปานกลาง	3.50-4.49= มาก	4.50-5.00= มากที่สุด
------------------	---------------------------	--------------------	-----------------------	-------------------	-------------------------

ซึ่งจากข้อมูล พบว่า ผู้เข้าร่วมฟังการบรรยายมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมครั้งนี้ในด้านต่างๆอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านองค์ประกอบอื่นๆของงาน ที่ผู้เข้าร่วมฟังการบรรยายมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อพิจารณาจากข้อเสนอแนะที่ผู้ตอบแบบสอบถามสะท้อนด้วย ก็พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนต้องการให้มีเอกสารประกอบการบรรยายด้วย (เนื่องจากผู้บรรยายมีรายละเอียดต่างๆมาก เช่น เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศ สภาวะโลกร้อน ความรู้เกี่ยวกับการกำเนิดของโลก เป็นต้น) จึงอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้คะแนนความพึงพอใจข้อนี้ออกมาในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาถึงระดับคะแนน พบว่าการบรรยายของคุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม และคุณวาสิต สีโรดม ได้คะแนนสูงสุด คือ 4.28 คะแนน

ดังรายละเอียดในตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจต่อการจัดบรรยายพิเศษหัวข้อ Disaster วันที่ 1 ธ.ค.53

ตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจต่อการจัดบรรยายพิเศษหัวข้อ Disaster วันที่ 1 ธ.ค.53

หัวข้อ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
ภาพรวม		
1. วิทยากร	3.98	มาก
2. เนื้อหาสาระของการบรรยาย-การเสวนา /ประโยชน์ที่ท่านได้รับ	4.10	มาก
3. รูปแบบ/วิธีการบรรยาย	3.57	มาก
4. องค์ประกอบอื่นๆของงาน เช่น เอกสารประกอบการบรรยาย สถานที่ ระยะเวลาการจัดบรรยาย-เสวนา เป็นต้น	3.47	ปานกลาง
5. การกระตุ้นให้เกิดความตระหนักเกี่ยวกับภัยพิบัติ	3.96	มาก
6. การกระตุ้นให้เกิดความตระหนักเกี่ยวกับจิตสาธารณะ	3.93	มาก
กิจกรรม-รายการต่าง ๆ ที่จัด		
1. การบรรยายของ ดร.สมิทธ ธรรมสโรช	3.98	มาก
2. การบรรยายของ คุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม และคุณวาสิต สิริอุดม	4.28	มาก
3. การเสวนาการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครชุมชนร่วมมือ ปลอดภัยร่วมกัน	-	ยกเลิก

ค. สิ่งที่ได้รับ/การเรียนรู้สำคัญที่ได้รับจากการฟังบรรยาย

สำหรับสิ่งที่ได้รับ/การเรียนรู้สำคัญ พบว่า ในภาพรวม การบรรยายครั้งนี้ ทำให้ผู้ฟังได้รับความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติในแง่มุมต่างๆ โดยเฉพาะสาเหตุของภัยพิบัติที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศหรือสภาวะโลกร้อน ผลกระทบ/ผลเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติ และที่สำคัญคือ เป็นการกระตุ้นให้เกิดความตระหนักว่า สำหรับในยุคสมัยปัจจุบัน ภัยพิบัติได้กลายมาเป็นเรื่องใกล้ตัวที่อาจเกิดขึ้นกับตัวเราเองเมื่อไรก็ได้ การป้องกันและการเตรียมพร้อมที่จะรับมือกับภาวะภัยพิบัติต่างๆอย่างมีสติ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้เรามี

หนทางช่วยตัวเอง/ผู้อื่น ให้อยู่รอดปลอดภัยได้ตามสมควร รวมทั้งการตระหนักว่าการช่วยผู้อื่น/ การมีจิตอาสาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ตัวอย่างคำตอบเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับ/การเรียนรู้สำคัญ⁶ เช่น....

- การป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้นกับเราได้ทุกวินาที / ตระหนักถึงภัยพิบัติต่าง ๆ ว่าเป็นเรื่องใกล้ตัว
- การมีสติ ไม่ตระหนกหรือกังวลในภัยพิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมากจนเกินไป
- ความไม่ประมาท เตรียมตัว เตรียมความรู้ให้พร้อมสำหรับหันตภัย
- การเป็นผู้ที่มีความสุขกว่าการเป็นผู้รับ /การมีจิตสาธารณะ และความตระหนักถึงปัญหาภัยพิบัติ

ง. แง่คิดที่ได้จากการฟังบรรยายของ ดร.สมิทธ ธรรมสโรช และคุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม⁷

แง่คิดที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับจากการฟังบรรยายของ ดร.สมิทธ ธรรมสโรช พบว่า ส่วนใหญ่เป็นประเด็นเกี่ยวกับสภาวะโลกร้อน ทั้งในแง่สาเหตุ ผลกระทบที่เกิดขึ้น และการป้องกัน นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามยังเห็นว่า เป็นการบรรยายที่ช่วยกระตุ้นให้เห็นถึงอันตรายจากภัยพิบัติและภาวะโลกร้อน รวมทั้งแง่คิดเกี่ยวกับการเตรียมการรับมือกับภัยพิบัติ ต่างๆ ที่เริ่มใกล้ตัวเข้ามาทุกที ขณะที่การบรรยายของคุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม ให้แง่คิดเกี่ยวกับ ความมุ่งมั่นพยายาม - ความตั้งใจ – การต่อสู้ให้ถึงที่สุดที่จะทำให้เป็นจริง การมีจิตสาธารณะและการอุทิศตนเพื่อผู้อื่น การรู้จักให้อภัย / ไม่อาฆาตแค้น และการมีศรัทธากับ เป้าหมายของตนเอง เป็นต้น ซึ่งแง่คิดต่างๆ เหล่านี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตของแต่ละคนได้ ดังรายละเอียดในตารางบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ ตารางที่ 3 แง่คิดที่ได้จากการฟัง บรรยายของ ดร.สมิทธ ธรรมสโรช และ คุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม

⁶ คำตอบทั้งหมดได้ในภาคผนวก 6.4.1 ตารางบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ : สิ่งที่ได้รับ/การเรียนรู้สำคัญที่ได้รับจากการ บรรยายพิเศษ หัวข้อ Disaster 1 ธ.ค. 2553

⁷ ข้อมูลจากนักเรียนผู้ช่วยทันตแพทย์ ซึ่งได้เขียนเพิ่มเติมภายหลังจากวันจัดบรรยายพิเศษ จำนวน 21 คน เป็นผู้ชาย 4 คน ผู้หญิง 17 คน อายุเฉลี่ยประมาณ 20 ปี

ตารางบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ ตารางที่ 3 :

แนวคิดที่ได้จากการฟังบรรยายของ ดร.สมิทธ ธรรมสโรช และ คุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม

แนวคิดจาก ดร.สมิทธ ธรรมสโรช	แนวคิดจาก คุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม
กระตุ้นจิตสำนึกให้แก่คนทั่วไปได้ทราบถึงอันตราย	การใช้ชีวิต ลงมือทำอะไรสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ดี ไม่ทำให้ใครเดือดร้อน เมื่อมีความพยายาม บวกกับ แรงบันดาลใจ และมีเป้าหมายในใจแล้ว อะไรๆ ก็ทำได้ “ไม่มีอะไรที่คนเราทำไม่ได้ เมื่อคิดว่าทำได้ ก็ทำได้” / ความอดทนที่จะฟันฝ่าคลื่นในทะเล / สิ่งที่ไม่ต้องหาซื้อคือมิตรภาพ การกอดโอบด้วยรักเป็นยาสมานใจที่ดีทีเดียว / ค้นหาแรงบันดาลใจ
การเกิดภาวะโลกร้อนทำให้ธรรมชาติเปลี่ยนไป เกิดผลเสียต่อโลก	การใช้ชีวิตประจำวันด้านต่างๆ เช่นด้านการเรียน / การมีความมุ่งมั่นพยายาม ไม่ทอดทิ้ง อดทน การมีน้ำใจ ฯลฯ / การมีจิตสาธารณะ / การกตัญญู กตเวทิต่อผู้มีพระคุณ
การที่โลกถูกทำลาย เกิดขึ้นเพราะฝีมือมนุษย์ทั้งสิ้น	การดำรงชีวิตและการแก้ไขปัญหา
การที่โลกร้อนเป็นฝีมือของมนุษย์	การตั้งใจและมุ่งมั่นทำให้เราประสบผลสำเร็จ
การเปลี่ยนแปลงของโลกและผลกระทบของมนุษย์	การทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นเป็นเรื่องง่ายหากเราคิดจะทำ “เราทำได้”
การอนุรักษ์ธรรมชาติ ลดภาวะโลกร้อน	การมีจิตสาธารณะในการช่วยเหลือผู้อื่น
แนวคิดในการรับฟังข่าวสารจากภัยพิบัติ / แนวคิดของการลดโลกร้อน / แนวคิดในการเตรียมการป้องกันจากภัยพิบัติต่างๆจากสภาวะโลกร้อน	การรู้จักให้อภัยและรู้จักคำว่า “ให้” กับคนอื่น
ได้แนวคิดเรื่องปัญหาโลกร้อน	การอุทิศตนเพื่อบุคคลที่เดือดร้อน / การตั้งใจทำโดยตั้งใจจริง / ความพยายามในสิ่งที่อาจเป็นไปได้ แต่เป็นความฝันให้เป็นจริง
ได้ทราบถึงสภาพของโลกร้อนในปัจจุบันซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก และทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในประเทศไทยของเรา	คนเราต้องรู้จักช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และต้องสู้ให้ถึงที่สุด

แง่คิดจาก ดร.สมิทธ ธรรมสโรช	แง่คิดจาก คุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม
เนื่องจากสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงจากการกระทำของมนุษย์ ทำให้เกิดปัญหาที่แก้ไขได้ลำบาก เราจึงควรหยุดการกระทำที่เห็นแก่ตัวและไม่คำนึงถึงโลก	คนเราเมื่อคิดที่จะทำอะไรแล้ว ต้องพยายามและมีความตั้งใจทำให้ถึงที่สุด
ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน / -การเปลี่ยนแปลงของโลก	คนเราไม่ควรโกรธแค้นอาฆาตต่อคนอื่นเพราะไม่มีประโยชน์อะไร ความโกรธไม่ได้ช่วยให้ใจมีความสุข
ภัยธรรมชาติเกิดขึ้นเพราะมนุษย์	คนเราอย่าคิดว่าทำไม่ได้ถ้ายังไม่ได้ลงมือทำ
มนุษย์เป็นผู้ทำลายสิ่งแวดล้อม	ความพยายามของคนสามารถทำได้ทุกสิ่ง ถ้ามีความพยายามไม่ว่าเรื่องนั้นจะยากแค่ไหนก็สามารถทำสำเร็จได้ ดังสุภาษิตที่ว่า ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น
รักโลกมากกว่านี้ และใส่ใจเรื่องเล็กๆที่คนเรามองผ่าน	ความพยายามของคนสามารถทำได้ทุกอย่างสำเร็จได้ ไม่ว่าเรื่องนั้นจะยากเพียงใด
รู้การเกิดของโลกและสภาวะโลกร้อน	ได้แง่คิดในการใช้ชีวิตและการทำความดีตอบแทนสังคม และการเสียสละ ความอดทน ความมุ่งมั่น
เรื่องใกล้ตัวเข้ามาทุกทีกับภาวะโลกร้อน / การรับมือกับภัยพิบัติ	ถ้าคิดจะทำอะไร ต้องพยายามและตั้งใจทำให้ดีที่สุด
โลกของเราร้อนเสื่อมโทรมเพราะมนุษย์สร้างเทคโนโลยีเพื่อความสะดวกสบายของชีวิต	ถ้าเรายังมีชีวิตอยู่ เราต้องสู้ให้สุดความสามารถ
โลกร้อนเกิดขึ้นมาเพราะมนุษย์	เมื่อตั้งใจจะทำอะไรแล้ว จะสำเร็จได้ก็ต้องมีความมุ่งมั่นและพยายาม
สภาวะโลกร้อนเกิดขึ้นจากฝีมือมนุษย์ที่ใช้พลังงานอย่างฟุ่มเฟือย และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง	เราทุกคนควรมีจิตใจเมตตาให้อภัยต่อผู้อื่น ไม่แค้นหรืออาฆาต ทำจิตใจให้มีความสุข
สิ่งแวดล้อมที่เลวร้ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นบนโลกเราด้านธรรมชาติล้วนแต่เป็นฝีมือของมนุษย์เราทั้งสิ้น	หากเราจะคิดทำอะไร เราต้องมีความศรัทธาและมุ่งมั่นที่จำทำอย่างเข้มแข็ง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง

จ. การนำแง่คิดจากการฟังบรรยายของ ดร.สมิทธ ธรรมสโรช และคุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม ไปใช้ประโยชน์⁸

สำหรับการนำแง่คิดที่ได้จากการฟัง ดร.สมิทธ ธรรมสโรช ไปใช้ประโยชน์นั้น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการช่วยลดสภาวะโลกร้อนที่ต้องเริ่มต้นที่ตัวเอง เช่น การประหยัดพลังงาน ช่วยลดขยะ การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามยังได้แง่คิดเกี่ยวกับการเตรียมตัวรับมือกับภัยธรรมชาติด้วย ขณะที่การนำแง่คิดจากการฟังบรรยายของคุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม ไปใช้ประโยชน์นั้น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจะนำแง่คิด มุมมองต่างๆ มาเป็นแรงบันดาลใจของตนเอง และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ชีวิตการเรียน และชีวิตการทำงาน เช่น ความมุ่งมั่นพยายาม ความอดทน การทำความดี การเสียสละและการอุทิศตนเพื่อผู้อื่นโดยไม่หวังผล การรู้จักเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ พร้อมยอมรับและแก้ไขสิ่งที่ทำผิดพลาด เป็นต้น ดังรายละเอียดในตารางบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ ตารางที่ 4 การนำแง่คิดที่ได้จากการฟังบรรยายของ ดร.สมิทธ ธรรมสโรช และคุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม ไปใช้ประโยชน์

ตารางบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ ตารางที่ 4 : การนำแง่คิดที่ได้จากการฟังบรรยายของ ดร.สมิทธ ธรรมสโรช และคุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม ไปใช้ประโยชน์

การนำแง่คิดจากการฟังบรรยายของ ดร.สมิทธ ธรรมสโรช ไปใช้ประโยชน์	การนำแง่คิดจากการฟังบรรยายของ คุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม ไปใช้ประโยชน์
การใช้ชีวิตไม่ทำให้เกิดมลพิษซึ่งจะทำให้โลกร้อน	ความตั้งใจ ความพยายามยอมนำไปสู่ความประสบความสำเร็จ
แก้ปัญหาลดภาวะโลกร้อนโดยเริ่มจากตัวเรา	จงทำสิ่งดีๆ แก่สังคม
ควรแก้ปัญหาจากตัวเรา โดยเริ่มจากการใช้ การอยู่ การกิน	ช่วยเหลือผู้อื่น เริ่มจากสิ่งเล็กๆ น้อยๆ

⁸ ข้อมูลจากนักเรียนผู้ช่วยทันตแพทย์ ซึ่งได้เขียนเพิ่มเติมภายหลังจากวันจัดบรรยายพิเศษ จำนวน 21 คน เป็นผู้ชาย 4 คน ผู้หญิง 17 คน อายุเฉลี่ยประมาณ 20 ปี

การนำแนวคิดจากการฟังบรรยายของ ดร.สมิทธ ธรรมสโรช ไปใช้ประโยชน์	การนำแนวคิดจากการฟังบรรยายของ คุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม ไปใช้ประโยชน์
ควรช่วยกันคิดหาวิธีแก้ แต่ต้องแก้ตั้งแต่สิ่งเล็กๆ โดยเริ่มจากตัวเรา	ใช้การการดำเนินชีวิตและการทำงาน คือมีความพยายามและทำเพื่อผู้อื่นโดยไม่หวังผล
จะนำไปใช้ลดภาวะโลกร้อน ใช้วัสดุอย่างคุ้มค่า ประหยัดพลังงาน	ใช้ในการดำรงชีวิตในการที่มีความมุ่งมั่นพยายาม มีความอดทน การมีน้ำใจ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการมีความกตัญญูต่อบุคคลที่มีพระคุณ
จะรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้ดี ไม่ตัดไม้ทำลายป่าหรือสิ่งอื่นๆที่มีผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม	ใช้ในการเรียน การทำงาน สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ เช่น การลงคลินิกปฏิบัติ ใช้ความพยายามและเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ พร้อมยอมรับและแก้ไขสิ่งที่ทำผิดพลาด
ใช้ของอย่างประหยัด ลดการใช้พลาสติกเพื่อโลก	ใช้ในเรื่องการบำเพ็ญประโยชน์ ซึ่งทำให้เราคิดว่า ไม่ได้มีเพียงเราคนเดียวที่ทำอยู่
ใช้ชีวิตอย่างมีประโยชน์ ไม่ทำให้โลกร้อนกว่าเดิม	ถ้าจะทำอะไร ถ้ามีความตั้งใจ อะไรก็ทำได้สำเร็จ
ใช้ในการดำรงชีวิต –เพื่อต้นตัวในการมีส่วนร่วมลด ภาวะโลกร้อนที่เกิดขึ้นจากฝีมือมนุษย์ ช่วยลดขยะ และลดโลกร้อน, ปิดไฟ, ปิดน้ำเมื่อไม่ใช้	ทำความดีในทุกๆวัน ทำจิตใจให้มีความสุข ไม่เกิดทุกข์ ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน
ใช้ในยามคับขัน จะได้รับมือกับภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นได้	ทำความดีเพื่อระบายความทุกข์ จะทำให้ใจเรามีความสุข ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน
ใช้ในเรื่องการประหยัดพลังงาน	
ใช้พลังงานอย่างประหยัด และใช้ชีวิตอย่างพอเพียง และรู้คุณค่า	นำไปเป็นแนวทางในการใช้ชีวิต
เป็นส่วนหนึ่งในการใช้ชีวิต และจะไม่ทำให้โลกร้อนหรือทำให้น้อยที่สุด	นำไปเป็นแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิต
เป็นส่วนหนึ่งในการใช้ชีวิตและจะไม่ทำให้โลกร้อน	นำมาปรับใช้ในการใช้ชีวิต เราต้องไม่ประมาท ใช้ชีวิตอย่างรอบคอบ เข้มแข็ง
พยายามใช้สิ่งของที่ไม่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนมากขึ้น	เป็นข้อคิดในการดำรงชีวิตและแก้ปัญหาอย่างมีสติ
ไม่เผาหรือทำลายทรัพยากรโดยที่จะก่อให้เกิดการทำลายบรรยากาศของโลก / ช่วยกันรักษาโลกรอบตัวเราปลูกต้นไม้	เป็นแรงบันดาลใจในการทำความดีต่อไป

การนำแนวคิดจากการฟังบรรยายของ ดร.สมิทธ ธรรมสโรช ไปใช้ประโยชน์	การนำแนวคิดจากการฟังบรรยายของ คุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม ไปใช้ประโยชน์
รักษาสีงแวดล้อมช่วยโลก	เปิดใจยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตของเรา และคนอื่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องดีหรือไม่ดี และเปิดใจที่จะแบ่งปัน และช่วยเหลือ เสียสละ
รู้จักลดใช้พลังงาน ศึกษาสถานที่ที่จะเกิดภัยพิบัติเพื่อ ป้องกันไว้ก่อน เพื่อการดำรงชีวิตประจำวันได้เมื่อเกิด ภัยพิบัติ	มีความพยายามและตั้งใจทำสิ่งที่คิดและตั้งใจจะทำ ให้ประสบผลสำเร็จ
วิธีการรับมือกับภัยธรรมชาติ	มีความอดทนอดกลั้นเพื่อให้ผ่านอุปสรรคนั้นได้
สามารถเตรียมตัวและเตรียมรับมือกับสิ่งที่เกิดขึ้น ในอนาคต	สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และ สามารถนำเรื่องราวที่ดีเช่นนี้ไปเผยแพร่ และให้ กำลังใจแก่ตนเองในการขยันหมั่นเพียรและอดทน เพื่อความสำเร็จในอนาคต

3.2.3 ข้อเสนอแนะต่อการจัดบรรยายพิเศษหัวข้อ Disaster ในภาพรวม

สำหรับข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นต่างๆต่อการจัดกิจกรรมครั้งนี้ พบว่า มีข้อเสนอแนะที่ น่าสนใจ เช่น

- ควรมีเอกสารประกอบ
- ควรจัดอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาที่เหมาะสม-มีเวลามากกว่านี้
- ควรลงรายละเอียดกรณีการเผชิญพิบัติภัยแต่ละประเภท
- ควรครอบคลุมถึงภัยใกล้ตัวของคณะทันตแพทย์ฯเองด้วย เช่นกรณีไฟไหม้ในตึกสูง เป็นต้น
- รูปแบบการจัด ควรจัดเป็น workshop – มีเกมส์ให้เล่น – เปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วม เป็นต้น (ดูรายละเอียดคำตอบทั้งหมดในภาคผนวก 6.4.2 ตารางบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ: ข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรมบรรยายพิเศษหัวข้อ Disaster 1 ธ.ค. 2553)

สำหรับการบรรยายของคุณวาสิต สิโรดม ซึ่งผู้บรรยายได้เตรียมตัวอย่างถุงยังชีพ มาจัดแสดง พร้อมสิ่งของจำเป็นต่างๆสำหรับการยังชีพ ที่ทำให้ผู้ประสบภัยสามารถดำเนินชีวิต

อยู่ได้ตามสมควรก่อนที่ความช่วยเหลือ ต่างๆจากภายนอกจะมาถึง แต่ด้วย ข้อจำกัดด้านเวลา ทำให้ผู้ฟังไม่มีโอกาส ได้เข้าไปสัมผัสสิ่งของเหล่านี้อย่าง ใกล้ชิด เพียงได้เห็นเลาๆอยู่บนเวที ผู้ ประเมินจึงมองว่า ค่อนข้างน่าเสียดาย เพราะองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ นับเป็น เรื่องใหม่ที่สังคมไทยยังต้องเรียนรู้ อีก มาก ทั้งนี้ เพื่อที่ตัวเองจะสามารถรับมือ/ ช่วยเหลือตัวเองได้เมื่อต้องเผชิญกับ

เหตุการณ์จริง รวมทั้งเพื่อให้สามารถให้การช่วยเหลือผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม มีความรู้ในการเลือก สิ่งของที่จำเป็นที่จะนำไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากเหตุต่างๆ (และที่ไกลไปกว่านั้นคือ การ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการคิดค้นผลิตภัณฑ์ นวัตกรรม ที่เหมาะสมกับผู้ประสบภัยด้วย เช่น อาหารสำเร็จรูปที่ให้พลังงานสูง)

3.3 การออกหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่

3.3.1 การจัดกิจกรรม

การออกหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมเทิดพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งจัดขึ้นในวันที่ 5 ธันวาคม 2553 เวลา 9.00-14.00 น. ณ โรงพลศึกษา กรมสวัสดิการ กองทัพบก (สก.ทร.) ภายในอาคารที่พักอาศัยส่วนกลางกองทัพบก ท่งมหาเมฆ ขอยงามดูพลี ถนนพระราม 4 กรุงเทพมหานคร โดยความร่วมมือของหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่

คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ภายใต้ การนำของ รองศาสตราจารย์ สุรินทร์ สุอำพัน รองคณบดี ฝ่ายกิจการพิเศษ คณะ ทันตแพทย์ฯ โดยมี ร้อยเอก วิชชา ฉายสิ่ว หัวหน้า สำนักงานอาคารที่พักอาศัย ส่วนกลางกองทัพบก (แฟลต กองทัพบก) คอยอำนวยความสะดวก ทั้งนี้ เป็นการ ให้บริการทันตกรรมเคลื่อนที่

ขนาด 10 เตียง โดยมีอาจารย์ แพทย์ประจำบ้าน นักศึกษาทันตแพทย์ชั้นปีที่ 6 ผู้ช่วยทันตแพทย์ และเจ้าหน้าที่ มาร่วมให้บริการ จำนวน 38 คน มีผู้มารับบริการทั้งสิ้น 109 คน

3.3.2 ผลการประเมิน

จากการประเมินโดยใช้แบบสอบถาม ทั้งในส่วนของผู้ให้บริการ และผู้รับบริการ พบว่า ส่วนใหญ่ทั้งผู้ให้และผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมครั้งนี้

3.3.2.1 ผลการประเมินผู้รับบริการ

การประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ ใช้แบบสอบถามจำนวน 8 ข้อ ข้อที่ 1-3 และ ข้อที่ 8 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อที่ 4 บริการที่มาใช้ ความพึงพอใจต่อการเข้ารับบริการ ความรู้สึกที่มีหน่วยทันตกรรมมาให้บริการ ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อมูลทั่วไปของผู้รับบริการ

จากผู้มารับบริการทั้งหมดจำนวน 109 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 39 คน หรือ คิดเป็นร้อยละ 35.8 พบว่า ส่วนใหญ่ คือเกือบร้อยละ 70 เป็นเพศหญิง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 7-60 ปี โดยส่วนใหญ่ คือร้อยละ 33 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ส่วนในช่วงอายุอื่นมีจำนวนไม่ค่อยแตกต่างกัน คือประมาณร้อยละ 15 ถึง ร้อยละ 18

ด้านอาชีพ/สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นข้าราชการ นักเรียน/นักศึกษา และอื่นๆ(กิจการส่วนตัว/ธุรกิจส่วนตัว แม่บ้าน และธุรกิจบันเทิง) ในจำนวนที่พอๆกัน คือ ประมาณร้อยละ 20 รองลงมาเป็นลูกจ้างห้างร้าน/บริษัทเอกชน ร้อยละ 15 รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 10 และค้าขายเล็กๆน้อยๆ ร้อยละ 8 และไม่ระบุร้อยละ 5 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 อาชีพ/สถานภาพของผู้เข้ารับบริการหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่

อาชีพ/สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	8	20.0
ข้าราชการ	9	22.0
รับจ้างทั่วไป	4	10.0
ค้าขาย/ค้าขายเล็กๆน้อยๆ	3	8.0
ลูกจ้างห้างร้าน/บริษัทเอกชน	5	15.0
ทำงานโรงงานอุตสาหกรรม	-	-
อื่นๆ ได้แก่ กิจการส่วนตัว/ธุรกิจส่วนตัว แม่บ้านและเป็น Stage วงซิลลี่ ฟลุ	8	20.0
ไม่ระบุ	2	5.0
รวม	39	100.0

ข. ประเภทการบริการที่มารับ

พบว่า ผู้เข้ารับบริการส่วนใหญ่มารับการถอนฟันและขูดหินปูน ในจำนวนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 37 รองลงมาคือการอุดฟัน ร้อยละ 23.9 และการเคลือบฟลูออไรด์ ร้อยละ 2.1 ดังรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนผู้เข้ารับบริการหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ แยกตามประเภทการบริการ

ประเภทบริการที่เข้ารับ(รับบริการได้มากกว่า 1 รายการ)	จำนวน	ร้อยละ
ถอนฟัน	17	37.0
อุดฟัน	11	23.9
ขูดหินปูน	17	37.0
เคลือบฟลูออไรด์	1	2.1
รวม	46	100.0

ค. ระดับความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่

สำหรับคะแนนความพึงพอใจ ได้จัดแบ่งเกณฑ์ไว้ 5 กลุ่ม ตั้งแต่น้อยที่สุด จนถึงมากที่สุด

คะแนน	1.00-1.49	1.50-2.49	2.50-3.49	3.50-4.49	4.50-5.00
ระดับความพึงพอใจ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในด้านต่างๆอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านทีมงาน/ทันตแพทย์ผู้ให้บริการ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ดังรายละเอียดในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ระดับความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่

หัวข้อ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
5.1 ทีมงาน/ทันตแพทย์ผู้ให้บริการ	4.57	มากที่สุด
5.2 บริการที่ได้รับในครั้งนี้	4.49	มาก
5.3 ความพร้อมของอุปกรณ์/เครื่องมือ	4.26	มาก
5.4 ระยะเวลาให้บริการ	4.22	มาก
5.5 สถานที่ที่จัดให้บริการ	4.27	มาก

ง. ความรู้สึกที่หน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ของคณะทันตแพทย์ฯ ม.มหิดล มาเปิดให้บริการถึงที่

สำหรับคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อการมาเปิดให้บริการถึงที่ของหน่วย

ทันตกรรมเคลื่อนที่ คณะทันตแพทยศาสตร์ ม.มหิดลในครั้งนี้ พบว่า มีผู้กรอกแบบสอบถามไม่มากนัก แต่สำหรับผู้ให้คำตอบ (รวมทั้งจากการพูดคุยกับผู้รับบริการบางส่วน) พบว่า พวกเขารู้สึกดีใจที่มีหมอมานำให้บริการถึงที่ ทำให้ไม่ต้องเสียเวลาเดินทาง ไม่ต้องกลางาน ไม่ต้องเสียเวลาไปเข้าคิววนๆ ที่โรงพยาบาล

รวมทั้งรู้สึกชื่นชมและประทับใจกับการให้บริการของหมอและทีมงาน ที่ให้ความเป็นกันเอง ให้คำแนะนำ และเอาใจใส่ผู้ป่วยเป็นอย่างดี และจากการพูดคุยกับกลุ่มผู้ป่วยเด็กที่มาใช้บริการพบว่า พวกเขามีความพึงพอใจ โดยเห็นว่า “หมอที่นี่ทำดีกว่าหมอที่คลินิก ... หมอทำไม่เจ็บ ... ที่นี่ทำฟรี...”

ความรู้สึกของผู้ให้คำตอบมีรายละเอียด ดังนี้

- ก็ดีนะครับ เพราะปกติไม่ค่อยว่างไปทำฟัน แต่พวกพี่ๆ มากี่เลยทำ ดีมากๆ เพราะเวลาทำงานบางครั้งหาเวลาไปทำฟันไม่ค่อยได้
- จะทำให้คนในชุมชนหันมาสนใจการดูแลสุขภาพมากขึ้น
- ชื่นชมในความเสียสละเวลาในการบริการสาธารณะ / ดีมาก ทำให้เกิดความมั่นใจ และศรัทธาในการทำงาน
- ดีใจมาก/มีความเป็นกันเองในการบริการ/มีข้อคิดเห็นเสนอแนะ คำแนะนำในการบริการ/มีโต๊ะให้บริการให้คำปรึกษาได้ดี/เหมือนมีหมอมานำทำให้ที่บ้าน หมอตอบคำถามและบริการดี/ให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ได้ดีมาก ทั้งทีมงานและแพทย์อาสา บริการสุภาพและเป็นกันเอง ประทับใจมาก
- รู้สึกถึงความเอาใจใส่ของหมอในหน่วยของสุขภาพนั้น ที่มาให้บริการถึงที่

จ. ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

สำหรับคำถามปลายเปิด “ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะต่างๆ ต่อกิจกรรมครั้งนี้ หรือที่จะเป็นประโยชน์ต่อการออกหน่วยเคลื่อนที่ครั้งต่อไป” มีผู้กรอกแบบสอบถามไม่มากนัก แต่สำหรับผู้

ให้คำตอบและจากการพูดคุยกับผู้รับบริการบางส่วน พบว่า ผู้กรอกแบบสอบถามอยากให้มีการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้ อยากให้เพิ่มจำนวนแพทย์ให้มากขึ้น และให้มีการจัดอย่างต่อเนื่องทุกปี รวมทั้งขออุปกรณ์เพิ่มคือที่บ้วนปากหลังการทำฟัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ควรจะมีการประชาสัมพันธ์มากกว่านี้ เพราะคนในพื้นที่ยังไม่รู้การให้บริการในครั้งนี้
- จัดทำแผนโครงการกิจกรรมในหัวข้อต่าง ๆ/อยากให้มียุทธศาสตร์ด้านอื่นอีก นอกจากทันตกรรม
- อยากให้มาทุกปี/อยากให้มาต่อเนื่อง/ถ้าเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่และแพทย์ได้มากกว่านี้จะดีมาก
- โอกาสต่อไปคิดว่าคงได้รับบริการอีก
- ขอที่บ้วนปากหลังจากที่ทำฟันแล้ว

3.3.2.2 ผลการประเมินผู้ให้บริการ

ก. ลักษณะทั่วไปและระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากจำนวนผู้ให้บริการทั้งหมด จำนวน 38 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 25 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 65.8 ของผู้มาให้บริการทั้งหมด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 21-31 ปี อายุเฉลี่ย 25 ปี เป็นผู้ชาย 8 คน ผู้หญิง 17 คน สถานะเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 6 จำนวน 9 คน ปีที่ 5 จำนวน 1 คน เป็นผู้ช่วยทันตแพทย์ จำนวน 13 คน อาจารย์ 1 คน และแพทย์ประจำบ้าน 1 คน มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ระดับปานกลาง 3 คน พึงพอใจมาก จำนวน 5 คน และพึงพอใจมากที่สุด จำนวน 17 คน

ข. แรงบันดาลใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

จากคำถามเกี่ยวกับแรงบันดาลใจในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ พบว่า สามารถแบ่งกลุ่มคำตอบได้ 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ *กลุ่มแรก* ซึ่งเป็นกลุ่มส่วนใหญ่ คือ ชอบเข้าร่วมงานอาสาสมัคร/ต้องการช่วยเหลือผู้อื่น/อยากทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมหรือเพื่อผู้ป่วยที่อยู่ห่างไกลจากสถานให้บริการทางทันตกรรม ส่วน*กลุ่มที่สอง* คือ การเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว/ทำความดีถวายในหลวง นอกจากนี้ มีคนกล่าวว่า แรงบันดาลใจมาจากรอยยิ้มของผู้ป่วยหลังได้รับการรักษา รวมทั้งเป็นโอกาสให้ได้ฝึกทักษะการปฏิบัติให้เกิดความชำนาญขึ้นด้วย ดังรายละเอียดในตารางบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ ตารางที่ 5

ตารางบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ ตารางที่ 5:

แรงบันดาลใจในการเข้าร่วมกิจกรรมหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ 5 ธ.ค. 2553

แรงบันดาลใจของท่านในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้
ชอบเข้าร่วมงานอาสา / ชอบการออกหน่วยอยู่แล้ว / อยากเข้าร่วมกิจกรรมช่วยเหลือผู้อื่น ช่วยเหลือประชาชน - อยากทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม
ได้รับประสบการณ์
ได้ทำบุญช่วยเหลือคนที่กำลังมีความทุกข์เช่นปวดฟัน /
เกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว / ได้ทำดีเพื่อในหลวง
รอยยิ้มของคนไข้หลังได้รับการรักษา
อยากช่วยเหลือคนอื่นด้านสุขภาพอนามัยช่องปาก / อยากทำฟันให้คนไข้ มากับเพื่อน
อยากทำประโยชน์ให้ผู้อื่นและยังเป็นการฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญด้วย
อยากมาช่วยรักษาและออกชุมชน
อยากมีส่วนร่วมในการให้การช่วยเหลือผู้ป่วยที่มีความต้องการได้รับการรักษาในพื้นที่ห่างไกลจากสถานให้บริการทางทันตกรรม

ค. สิ่งที่ได้รับ การเรียนรู้ที่สำคัญ

สำหรับสิ่งที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับในฐานะผู้ให้บริการในหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ในครั้งนี้ พบว่า อาจแบ่งออกได้เป็น 3-4 ด้าน คือ ด้านกระบวนการทำงาน ด้านการฝึกทักษะและการพัฒนาวิชาชีพ ด้านจิตวิญญาณ และด้านอื่นๆ ทั้งนี้ โดยในกลุ่ม*ผู้ช่วยทันตแพทย์* เน้นด้านกระบวนการทำงาน (การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความละเอียดรอบคอบ ฯลฯ) และด้าน*จิต*

วิญญาน (การทำความดีถวายในหลวง ความภาคภูมิใจ ฯลฯ) ขณะที่ในกลุ่ม**นักศึกษา
ทันตแพทย์/แพทย์ประจำบ้าน** เน้นด้านการฝึกทักษะและการพัฒนาวิชาชีพ ด้านจิต

วิญญาน และด้านกระบวนการทำงาน หรือโดย
ภาพรวมของ**กลุ่มนักศึกษาทันตแพทย์/แพทย์
ประจำบ้าน** สิ่งที่พวกเขาได้รับ คือ การมี
ประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากประสบการณ์ที่เคย
พบในคณะ เป็นโอกาสให้ได้ฝึกทักษะการปฏิบัติ การ
วางแผนการรักษา และการปรับเปลี่ยน/ประยุกต์ใช้

ความรู้ในสถานการณ์ที่เป็นจริง ทั้งด้านอุปกรณ์/เครื่องมือที่มีจำกัด รวมทั้งตัวคนไข้ซึ่งเป็นคนไข้
ทั่วไปในสังคมจริงๆ โดยสามารถตัดสินใจทุกอย่างได้ด้วยตัวเอง ไม่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุม
ของอาจารย์เหมือนการลงคลินิกที่คณะ อีกทั้งยังเป็นโอกาสให้ได้เรียนรู้สภาพปัญหาสุขภาพ
ช่องปากของผู้ป่วยที่มีลักษณะแตกต่างหลากหลายออกไปจากที่เคยพบที่คณะ ทำให้เกิดความ
มั่นใจมากขึ้น ก่อนที่จะจบออกไปใช้ทุนในโรงพยาบาลชุมชนต่อไป นอกจากนี้ ยังมีประเด็น
ด้านความสามัคคี การได้เผื่อแผ่สู่สังคม และ
ความสุข/ความภาคภูมิใจกับการมีจิตสาธารณะ
และได้ช่วยให้คนไข้คลายความกังวล ตลอดจน
ความรู้สึกผ่อนคลายที่ได้ทำงานโดยอิสระ ไม่มี
ข้อบังคับใดๆ รวมทั้งได้เรียนรู้ว่า แม้แต่ใน
กรุงเทพมหานครเอง ก็ยังมีผู้ป่วยที่ต้องการความ
ช่วยเหลืออยู่อีกมาก เช่นบางคนรีรอไม่ยอมไปหาหมอฟันทั่วไปเพราะอาจมีปัญหาเรื่อง
ค่าใช้จ่าย เป็นต้น

หรือกล่าวโดยสรุปก็คือ ผู้ให้บริการหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ ได้ประโยชน์ทั้งด้าน
วิชาชีพ (ฝึกปรือฝีมือ ฝึกวางแผนการรักษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทที่เป็นจริง เป็น
โอกาสให้ได้เรียนรู้ปัญหาสุขภาพช่องปากที่มีความแตกต่างหลากหลายในสังคม) และด้าน
การตอบสนองจิตวิญญานภายในตนเอง (ความสุข ความภาคภูมิใจ ความรู้สึก
ว่าได้ทำงานด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระ ฯลฯ) ดังรายละเอียดคำตอบในตารางบันทึกข้อมูลเชิง
คุณภาพ ตารางที่ 6

ตารางบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ ตารางที่ 6 :

สิ่งที่ผู้ให้บริการได้รับ/การเรียนรู้สำคัญจากการเข้าร่วมกิจกรรมหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่

สิ่งที่ท่านได้รับ / การเรียนรู้สำคัญ 3 ลำดับแรก	
กลุ่มผู้ช่วยทันตแพทย์	กลุ่มนักศึกษาทันตแพทย์/แพทย์ประจำบ้าน
ด้านกระบวนการทำงาน	ด้านการฝึกทักษะและการพัฒนาด้านวิชาชีพ
การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	การนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการให้การรักษาต่อผู้ป่วยจริงให้เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ / การปรับเปลี่ยน การวางแผนการรักษาให้เหมาะกับผู้ป่วยและสถานะ / เรียนรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่เป็นจริงมากกว่านั่งรักษาให้คนไข้ในคณะ คือเป็นการรักษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์มากกว่า การรักษาไม่ ideal เหมือนอย่างที่เรียนที่ทำในคณะ
การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	ได้พบและเรียนรู้การรักษาที่เหมาะสมกับปัจจัยจำกัด เพื่อนำเป็นความรู้ติดตัวไปใช้ทุน
ความสามัคคีในหมู่คณะ	ได้เรียนรู้การรักษาที่เป็นการรักษาที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล ซึ่งอาจจะไม่ได้ดีที่สุด
ความละเอียดรอบคอบ	การรักษาในข้อจำกัดเรื่องเครื่องมือ
ด้านจิตวิญญาณ	คนไข้แต่ละคนมีปัญหาและความต้องการต่างกัน
ภาคภูมิใจที่ช่วยเหลือผู้อื่น	ได้ความมั่นใจมากขึ้นในการตัดสินใจให้การรักษา
การช่วยเหลือผู้อื่น	ได้รับประสบการณ์การทำงาน / ได้ประสบการณ์การทำงานเพื่อฝึกก่อนไปใช้ทุนที่ รพช. / ได้เรียนรู้ได้ประสบการณ์ทุกครั้งในการมา
ทำความดีถวายพระเจ้าอยู่หัว	ได้รับรู้ปัญหาของประชาชนที่ไม่ได้พบที่ในคณะมากนัก
มีน้ำใจต่อผู้อื่น / มีการน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	ได้รู้ว่าคนไข้ทั่วไปมีสุขภาพช่องปากเป็นอย่างไร มีความสนใจในการดูแลสุขภาพช่องปากเท่าใด
การอยู่ร่วมกันในสังคม	ได้เห็น case ใหม่ ๆ อาจไม่เคยพบในคณะ
ให้โอกาสคนอื่น ๆ	ผู้ป่วยส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพช่องปาก
	ฝึก skill
	เรียนรู้การรักษาผู้ป่วยด้วยตนเอง โดยปราศจากอาจารย์ที่ควบคุม เป็นการฝึกความมั่นใจในการทำงาน

สิ่งที่ท่านได้รับ / การเรียนรู้สำคัญ 3 ลำดับแรก	
กลุ่มผู้ช่วยทันตแพทย์	กลุ่มนักศึกษาทันตแพทย์/แพทย์ประจำบ้าน
	ด้านจิตวิญญาณ
	การเผื่อแผ่สู่สังคม
	ความภาคภูมิใจในตัวเองในการมีจิตเป็นสาธารณะ
	ความสุข ความสนุกสนาน
	ด้านกระบวนการทำงาน
	การช่วยเหลือของคนในกลุ่มคณะ
	การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการทำงานเป็นทีม
	การประสานงาน/สื่อสารกับผู้ป่วย
	ได้ความสามัคคี
	อื่นๆ
	ชุมชนไม่ได้แยกไปชะทุกเรื่อง
	ใน กทม. ก็ยังมีส่วนที่ต้องการความช่วยเหลืออยู่มาก

ง. ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

สำหรับข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นว่า ควรมีการจัดกิจกรรมลักษณะนี้ให้บ่อย หรือให้จัดเป็นประจำ เพื่อให้นักศึกษาที่สนใจ มีโอกาสได้ทำงานเพื่อสังคมมากขึ้น โดยควรมีกำหนดการล่วงหน้าและจัดในวันหยุดเพื่อสะดวกกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ส่วนสถานที่ ควรเป็นชุมชนแออัดหรือสถานที่ห่างไกลจากหน่วยบริการสาธารณสุขซึ่งยังมีคนใช้รอคอยความช่วยเหลืออยู่มาก

นอกจากนี้ จากการเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่มาร่วมออกหน่วยเคลื่อนที่ในครั้งนี้ ได้พูดคุย สะท้อนความคิดเห็นความรู้สึกหลังเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษาชั้นปีที่ 5 (ซึ่งได้ขออนุญาตอาจารย์มาเข้าร่วมออกหน่วยเป็นกรณีพิเศษ เพราะมีข้อกำหนดว่าให้มีเพียงนักศึกษาชั้นปีที่ 6 เท่านั้นที่ออกหน่วยเคลื่อนที่ได้) ได้สะท้อนว่า ยังมีนักศึกษาชั้นปีที่ 5 อีกจำนวนไม่น้อยที่ต้องการมาร่วมออกหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ด้วย ทั้งนี้ โดยอาจให้พวกเขาไปช่วยทำงานที่ยังไม่ซับซ้อนมาก เท่าที่นักศึกษาชั้นปีที่ 5 อย่างพวกเขาจะสามารถช่วยได้

3.3.3 สรุปและข้อเสนอแนะต่อกิจกรรมหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่

สำหรับการจัดกิจกรรมหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ นับว่าประสบความสำเร็จด้วยดี ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อชาวบ้านในชุมชนผู้มารับบริการ และโดยเฉพาะต่อผู้ให้บริการทั้งด้านการสนองความต้องการเชิงวิชาชีพและด้านจิตวิญญาณดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทั้งนี้ ผู้ประเมินมองว่า เราสามารถนำกรณีการออกหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ (รวมทั้งกรณีการทำกิจกรรมอื่นๆ) มาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษา/ผู้ช่วยทันตแพทย์ให้มากยิ่งขึ้นได้ โดยผ่านเวทีการพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ร่วมงานทุกคน หลังจากเสร็จสิ้นภารกิจ เป็นการทบทวนและแลกเปลี่ยนกันเพื่อทำให้สิ่งที่แต่ละคนคิด วางแผน และลงมือปฏิบัติการไปแล้วนั้น มีความแจ่มชัดขึ้นในอีกระดับหนึ่ง หรือกระทั่งอาจตกผลึก (consolidated) เลยก็ได้ การได้นั่งพูดคุย ทบทวน เสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันภายหลังการปฏิบัติ จึงเป็นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญยิ่ง เป็นการต่อยอดการลงมือปฏิบัติ ให้มีความสมบูรณ์ หรืออาจนำไปสู่ข้อสรุปทางทฤษฎีที่ชัดเจนขึ้นได้

ในอีกด้านหนึ่ง การที่ “ผู้ใหญ่” ชวน “เด็ก” มาพูดคุยเกี่ยวกับงานที่เขาทำ ก็เท่ากับเป็นการให้ความหมายกับงานและตัวตนของพวกเขา ทำให้พวกเขาเกิดความสุข ความภาคภูมิใจในตัวเองขึ้นได้ ดังที่ รศ.ดร.นิตา วิวัฒน์ปิยะ หัวหน้าโครงการทันตปฎิรูปฯ ได้สะท้อนว่า “การที่ อ.อรทัย⁹ ชวนกลุ่มนักศึกษาทันตแพทย์มาพูดคุยหลังเสร็จงานหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ ทำให้เห็นว่าพวกเขาเดินทางกลับบ้านไปอย่างมีความสุขมากกว่าที่เคย...” (รศ.ดร.นิตา วิวัฒน์ปิยะ, 5 ธ.ค. 2553, แฟลตกองทัพบกเรือ ซอยงามดูพลี)

⁹ รศ.อรทัย อาจอำ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม ม.มหิดล, ที่ปรึกษาโครงการฯ

3.4 การอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน “ชุมชนร่วมใจ ปลอดภัยร่วมกัน”

3.4.1 การจัดกิจกรรม

กิจกรรมอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวันที่ 5 ธันวาคม 2553 โดยมีกำหนดการจัดอบรม 3 เรื่อง คือ 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการอัคคีภัย 2) การอบรมเชิงปฏิบัติการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และ 3) การอบรมปฏิบัติการการหนีควันไฟ แต่เนื่องจากเรื่องการหนีควันไฟได้ผนวกอยู่ในเรื่องอัคคีภัยแล้ว ผู้จัดจึงได้ยกเลิกการอบรมเรื่องการหนีควันไฟไป

การอบรมเชิงปฏิบัติการอัคคีภัย โครงการทันตปฏิรูปฯ ได้ติดต่อกับ บริษัทเครื่องดับเพลิงอิมพีเรียล จำกัด ให้มาช่วยจัดอบรมในครั้งนี้ ภายใต้โครงการ/กิจกรรม CSR: Corporate Social Responsibility หรือกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรของบริษัท ทำให้ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรมลดน้อยลง เนื้อหาการอบรมประกอบด้วย การให้ความรู้เกี่ยวกับการเกิดอัคคีภัย การฝึกดับเพลิงกรณีแก๊สหุงต้มรั่วไหล กรณีไฟลุกไหม้น้ำมันพืชในกระทะ รวมถึงการใช้งานถังดับเพลิงให้ปลอดภัย และการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ โดยมีผู้สนใจเข้าร่วมอบรมจำนวน 28 คน

การอบรมเชิงปฏิบัติการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การอบรมเชิงปฏิบัติการปฐมพยาบาลเบื้องต้นนี้ มีผู้เชี่ยวชาญซึ่งผ่านการอบรมของศูนย์ฝึกอบรมปฐมพยาบาลและสุขภาพ

อนามัย สภากาชาดไทย มาแล้ว มาเป็นผู้ฝึกอบรมให้ คือ **คุณชัยวัฒน์ ติวพัฒนาการ** และ **คุณจันทิมา ศรีนินภากร** เนื้อหาการอบรมประกอบด้วย การตั้งสติและการประเมินสถานการณ์เมื่อเกิดอุบัติเหตุต่างๆ ก่อนที่จะเริ่มให้การปฐมพยาบาล การให้ความรู้ สาธิต และฝึกปฏิบัติการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและ

การช่วยชีวิตผู้ประสบเหตุ เช่น การห้ามเลือด การทำแผล การตามกระดูก การฉายปอด เป็นต้น รวมถึงหลักการที่ถูกต้องในการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย การรู้จักเลือกใช้วัสดุในที่เกิดเหตุมาช่วยประโยชน์ในการปฐมพยาบาล เช่น ผ้าผูกคอ กระดาษ ฯลฯ โดยมีผู้เข้าร่วมอบรมจำนวน 15 คน

3.4.2 ผลการประเมิน

ก. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้เข้าร่วมการอบรมของทั้งสองรายการ รวม 43 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 76.7 โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย ร้อยละ 54.6 ที่เหลือเป็นผู้หญิงร้อยละ 33.3 และไม่ระบุร้อยละ 12.1 ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทั้งหมด หรือประมาณร้อยละ 90 มีอายุระหว่าง 31-60 ปี หรือหากพิจารณาในช่วงอายุที่แคบลง พบว่า ผู้ที่มีอายุในช่วง 41-50 ปี มีสัดส่วนมากที่สุด คือร้อยละ 39.4 รองลงมาคืออายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 30.3 และมีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 21.2 ส่วนช่วงอายุที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 18-30 ปี ซึ่งมีร้อยละ 9.1

ทางด้านสถานภาพ/อาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.6 เป็นกลุ่มลูกจ้างของกรมสวัสดิการทหารเรือ (สก.ทร.) รองลงมา ร้อยละ 18.2 เป็นกลุ่มข้าราชการ/ข้าราชการ สก.ทร. และกลุ่มอื่นๆ อีกร้อยละ 12.1 ส่วนที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือกลุ่มค้าขายเล็กๆ น้อยๆ ซึ่งมีร้อยละ 6.1 ดังรายละเอียดในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	18	54.6
หญิง	11	33.3
ไม่ตอบ	4	12.1
รวม	33	100.0
อายุ		
18-30 ปี	3	9.1
31-40 ปี	10	30.3

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
41-50 ปี	13	39.4
51-60 ปี	7	21.2
รวม	33	100.0
สถานภาพ		
ข้าราชการ/ข้าราชการ สก.ทร (กรมสวัสดิการทหารเรือ)	6	18.2
ลูกจ้าง สก.ทร /ช่างโยธา สก.ทร/ช่างซ่อมบำรุง/ ลูกจ้างประจำ สก.ทร. /รปภ สกทร / รักษาสถานที่ สก.ทร /ลูกจ้าง สำนักงานทุ่งมหาเมฆ	21	63.6
ค้าขาย/ค้าขายเล็กน้อยๆ	2	6.1
อื่นๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่มูลนิธิสถานฝันของชาวไทย พนักงาน หน่วยงานรัฐ	4	12.1
รวม	33	100.0

ข. ระดับความพึงพอใจ

สำหรับคะแนนความพึงพอใจ ได้จัดแบ่งเกณฑ์ไว้ 5 กลุ่ม หรือ 5 ระดับ ตั้งแต่น้อยที่สุด จนถึงมากที่สุด ดังนี้

คะแนน	1.00-1.49	1.50-2.49	2.50-3.49	3.50-4.49	4.50-5.00
ระดับความพึงพอใจ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในด้านต่างๆอยู่ในระดับมากทุกรายการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ระดับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดอบรม

ประเด็นที่ประเมิน	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
1. ทีมวิทยากร	3.53	มาก
2. ความพร้อม ความเพียงพอของอุปกรณ์/เครื่องมือ	3.64	มาก
3. การได้ลงมือฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง	3.55	มาก
4. ประโยชน์ที่ได้รับและการนำไปใช้	3.91	มาก
5. ระยะเวลาการอบรม	3.64	มาก
6. สถานที่ในการจัดอบรม	3.72	มาก

ค. ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

สำหรับข้อนี้ พบว่า มีผู้ให้ข้อมูลไม่มากนัก โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า เป็นการอบรมที่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและการช่วยเหลือผู้อื่น จึงควรมีการจัดการอบรมลักษณะนี้อีกในครั้งต่อไป รวมทั้งมีข้อเสนอกิจกรรมที่ต้องการให้จัดเพิ่มเติม คือ การโรยตัวลงจากตึกสูง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- ขอให้จัดอบรมแบบนี้ตลอดไปเพราะมันทำให้คนที่ไม่รู้เรื่องการดับไฟได้รู้
- ดี มีความรู้ ในสิ่งที่ไม่รู้ / ดีมีประโยชน์ สมควรมีครั้งต่อไป
- เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันที่จะช่วยเหลือผู้อื่นได้ด้วย
- อยากให้มีการโรยตัวลงจากตึกสูง/อยากให้มาตรวจเกี่ยวกับโรคภัยต่าง ๆ
- จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ให้เข้าร่วมกิจกรรม

3.4.3 ข้อสังเกตและความเห็นของผู้ประเมินต่อการจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในภาพรวม

การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ประชาชน มีจุดเด่นตรงที่วิทยากรผู้ให้การฝึกอบรมทั้งสองรายการ เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในเรื่องนั้นๆ จริงๆ ประกอบกับการมีเครื่องมือ/อุปกรณ์สำหรับการฝึกปฏิบัติอย่างพอเพียง ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถลงมือฝึกภาคปฏิบัติกันได้อย่างทั่วถึง อย่างไรก็ตาม พบว่า การจัดกิจกรรมมีจุดอ่อนที่สำคัญคือ มีผู้สนใจเข้ารับการอบรมไม่มากนัก และผู้ที่มาเข้าร่วมส่วนใหญ่ก็ไม่ใช่มูลุุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้

ตั้งแต่เริ่มแรก กล่าวคือ กลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ตั้งแต่เริ่มแรก คือชาวบ้านในชุมชนบ้านมั่นคง (หรือชุมชนเอื้ออาทร) และชุมชนหน้าสมาคมธรรมศาสตร์ฯ ซึ่งตั้งอยู่รอบๆบริเวณแฟลตทหารเรือ แต่ปรากฏว่า ผู้เข้าร่วมการอบรมส่วนใหญ่เป็นผู้พักอาศัยภายในแฟลตเอง ซึ่งมาจากการประสานงานเฉพาะหน้าของ ร.อ.วิชา ฉายสิ่ว หัวหน้าสำนักงานอาคารที่พักอาศัย ส่วนกลางกองทัพเรือ (แฟลตกองทัพเรือ) ภายหลังจากที่พบว่า แม้เลยกำหนดเวลาเริ่มการอบรมมาแล้ว ก็ยังไม่มีทีท่าว่าจะมีใครมาลงทะเบียนเข้าร่วมการอบรม

การที่มีผู้มารับการอบรมจำนวนไม่มาก และผู้ที่มาเข้าร่วมรับการอบรมก็ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้แล้วนั้น อาจสืบเนื่องมาจากหลายปัจจัย เช่น เนื่องจากโครงการมีข้อจำกัดเรื่องกรอบเวลา ทำให้ยังมีช่องว่างในการเตรียมการ/การติดต่อประสานงานกับชุมชน ประกอบกับเป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษา ซึ่งทั้งกรุงเทพมหานคร และชุมชนต่างๆ รวมทั้งชุมชนบริเวณนี้ มีการจัดกิจกรรมต่างๆที่น่าสนใจ/ดึงดูดใจ กันอย่างหลากหลายอยู่แล้ว เช่นการจัดงานที่มีการจับฉลากของขวัญ/สอยดาว เป็นต้น ทำให้ประชาชนเลือกที่จะไปร่วมกิจกรรมอื่นๆ เหล่านั้นมากกว่า

โดยทั่วไป หากเป็นกิจกรรมที่ต้องการกลุ่มเป้าหมายเป็นการเฉพาะ สิ่งสำคัญคือการเตรียมการและการประสานงานกับผู้นำชุมชน ที่อาจจะต้องเริ่มตั้งแต่ การร่วมกำหนดกิจกรรมที่พวกเขามีความสนใจ/มีความต้องการ การกำหนดวันจัดกิจกรรม รวมทั้งกลยุทธ์ในการดึงกลุ่มเป้าหมายให้มาเข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนแผนปฏิบัติอื่นๆ หรือกล่าวโดยสรุปก็คือ ควรเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดแผนด้วยตั้งแต่เริ่มแรก เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง

3.5 การสร้างระบบสารสนเทศ facebook เพื่อการติดต่อสื่อสารและสร้างเครือข่าย

โครงการทันตปฏิรูปเพื่อจิตสาธารณะ ได้เปิดระบบสารสนเทศออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ facebook (<http://www.facebook.com/profile.php?id=100001169493721>) ในนาม **กลุ่ม**

อาสาสุภัย เพื่อชุมชนไทยเข้มแข็ง (ASA-SOS-THAI)¹⁰ เพื่อเผยแพร่ และสื่อสารผลงาน/กิจกรรมต่างๆของโครงการเอง และเป็นพื้นที่ที่เครือข่าย ประชาคมออนไลน์อื่นๆได้มาแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติร่วมกัน เช่น กลุ่มพิทักษ์อากาศสดชื่น มาบตาพุด; Prasarn Sathansathit; มูลนิธิสภาเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ; ThaiFlood ศูนย์ข้อมูลช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยน้ำท่วม; วิศวกรเพื่อชาติ; อาสาสมัครฟื้นฟูประเทศไทย เป็นต้น

จากการเข้าเยี่ยมชมชุมชนออนไลน์แห่งนี้ ณ วันที่ 21 ม.ค. 2554 พบว่า เว็บไซต์มี สมาชิก จำนวน 317 ราย เป็นนักศึกษาทันตแพทย์ประมาณ 50% ส่วนที่เหลือเป็น มูลนิธิ ชมรม และบุคคลภายนอก¹¹

สำหรับกิจกรรมความเคลื่อนไหวภายในชุมชน พบว่า มี 2 ส่วนที่สำคัญคือ **หนึ่ง** มีการนำผลการดำเนินกิจกรรม และความเคลื่อนไหวต่างๆ ของโครงการฯ มาเก็บรวบรวม นำเสนอ และเผยแพร่ ทั้งในรูปเอกสาร รูปภาพ และสื่อวีดิทัศน์ เพื่อให้สมาชิกได้รับทราบอย่าง ไม่ขาดตกบกพร่อง **สอง** มีการนำเอาความรู้ และข่าวสารความเคลื่อนไหวต่างๆ โดยเฉพาะ เกี่ยวกับภัยพิบัติและด้านสิ่งแวดล้อม มาเผยแพร่ แลกเปลี่ยน และแบ่งปันกัน สมาชิกที่นำ ข้อมูลข่าวสารมาแบ่งปันกัน มีทั้งที่เป็นตัวบุคคลและกลุ่ม/องค์กรต่างๆ เช่น กลุ่มพิทักษ์อากาศ สดชื่น มาบตาพุด / ชมรมคนรักแผ่นดินไทย / Prasarn Sathansathit / Rattapoom Youprom (1500 ไมล์) / ศูนย์กลางนักเรียน นิสิต นักศึกษาแห่งประเทศไทย (ศนท) / Siam Arsa เครือข่าย พลเมือง จิตอาสา / ThaiFlood ศูนย์ข้อมูลช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม เป็นต้น

¹⁰ ริเริ่มขึ้นจากบุคคลหลายสาขาวิชาชีพภายหลังเหตุการณ์ความไม่สงบในประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างแนวร่วมของ ภาคสังคม เพื่อหนุนเสริมงานของภาครัฐ เพื่อร่วมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยและเฝ้าระวังเหตุ หาแนวทางดำเนินการ กระตุ้นให้เกิดการเตรียมความพร้อมเผชิญเหตุวิกฤติและภัยพิบัติ เพื่อลดความเสียหายที่เกิดจากเหตุภัยต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น อีกในอนาคต

¹¹ ข้อมูลจาก รศ.นิตา วิวัฒน์ปิยะ หัวหน้าโครงการฯ

ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่า ชุมชนนี้ยังมีลักษณะของการสื่อสารทางเดียวเสียมากกว่า กล่าวคือ เป็นเพียงการนำข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มานำเสนอ แต่กลุ่มสมาชิกยังไม่ค่อยได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ ร่วมกันมากนัก อย่างไรก็ตาม ชุมชนก็น่าจะเป็นช่องทางหนึ่งในการสร้างและขยายเครือข่ายผู้ที่สนใจด้านภัยพิบัติและจิตสาธารณะได้ตามสมควร ดังจะเห็นว่าจำนวนสมาชิกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง¹² แม้จะเป็นไปอย่างช้าๆ ก็ตาม

¹² จากจำนวนสมาชิก 307 คน ณ วันที่ 2 ม.ค. 54 เพิ่มขึ้นเป็น 317 คน และ 426 คน ในวันที่ 21 ม.ค. และ 10 มี.ค. 54 ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 1:

การสร้างเครือข่ายอาสาสมัคร

สำหรับวัตถุประสงค์ด้านการสร้างเครือข่าย ซึ่งโครงการฯ กำหนดตัวบ่งชี้ความสำเร็จไว้ 2 ข้อ คือ 1) ได้เครือข่ายอาสาสมัครไม่น้อยกว่า 1 เครือข่าย 2) ได้ระบบสารสนเทศเพื่อสร้างเครือข่ายในคณะทันตแพทยศาสตร์และภาคประชาสังคม

สำหรับตัวบ่งชี้ความสำเร็จตัวที่ 1 คือ ได้เครือข่ายอาสาสมัครไม่น้อยกว่า 1 เครือข่าย พบว่า มีเครือข่ายอาสาสมัครอย่างเป็นทางการ กล่าวคือ โครงการฯ ได้เปิดโอกาสให้กลุ่มคนที่มีจิตสาธารณะ ได้เข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครต่างๆ ตามเงื่อนไขความพร้อมของแต่ละคน ดังจะเห็นว่า ทันตบุคลากร โดยเฉพาะกลุ่มผู้ช่วยทันตแพทย์จัดฟัน ที่ถึงกับไปจัดการออกรับของบริจาคด้วยตนเอง หรือกลุ่มนักศึกษาทันตแพทย์ชั้นปีที่ 5-6 ที่สะท้อนว่าชอบ หรือต้องการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่อยู่แล้ว เป็นต้น แต่ทั้งนี้ การเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครของคนเหล่านี้ก็มีข้อจำกัด โดยเฉพาะจากภารกิจในการทำงาน หรือการเรียน เช่นกลุ่มผู้ช่วยทันตแพทย์ที่อาจต้องใช้เวลาอยู่ที่ทำงานตั้งแต่เจ็ดโมงเช้าไปจนถึงสองทุ่ม หรือกลุ่มนักศึกษาที่แม้เวลากินข้าวก็ยังไม่ค่อยมี เป็นต้น ดังนั้น ธรรมชาติของเครือข่ายอาสาสมัครจึงอาจเป็นลักษณะเฉพาะกิจเป็นครั้งคราวไป ซึ่งที่ผ่านมา โครงการฯ ก็สามารถระดมอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการได้ตามสมควร

ขณะเดียวกัน พบว่า โครงการฯ มีการดำเนินงานเชิงเครือข่ายกับบุคคล-องค์กรต่างๆ ได้อย่างน่าสนใจ ดังเช่น

- การจัดกิจกรรมปันน้ำใจ/ฟื้นฟูสภาพจิตใจผู้เดือดร้อนจากภัยพิบัติน้ำท่วม จ.ลพบุรี ซึ่งโครงการฯ ได้จัดร่วมกับอีก 2 องค์กร คือ กองพันปฏิบัติการจิตวิทยา ค่ายสมเด็จพระนารายณ์มหาราช อ.เมือง จ.ลพบุรี และชมรมคนรักแผ่นดินไทย
- กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการอัคคีภัยและการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ก็ได้รับความร่วมมือจากบริษัทเครื่องดับเพลิงอิมพีเรียล จำกัด ในการส่งเจ้าหน้าที่มาจัดการอบรมให้ในราคามิตรภาพ เช่นเดียวกับกลุ่มวิทยากรที่ผ่านการอบรมจากสภาวิชาชีพที่ได้มาช่วยเป็นวิทยากรอบรมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ขณะที่มูลนิธิความฝันของชาวไทย ก็ได้ส่งเจ้าหน้าที่มาช่วยงานในการจัดการอบรมครั้งนี้ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ สำนักงานอาคารที่พักอาศัยส่วนกลางกองทัพเรือ (แฟลตกองทัพเรือ) ทุ่งมหาเมฆ ได้อนุญาตให้สถานที่ในการจัดอบรมด้วย
- กิจกรรมอาสาสมัครเยี่ยมชุมชนหน้าสมาคมธรรมศาสตร์ ซึ่งโครงการฯ ได้เปิดรับอาสาสมัครจากหลากหลายสถาบันมาเข้าร่วมกิจกรรม อาสาสมัครในกิจกรรมครั้งนี้จึงประกอบด้วย นักศึกษาทันตแพทย์ทั้งจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวมทั้งระดับนักเรียนก็มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ด้วย

การทำงานเชิงเครือข่าย นับเป็นจุดแข็งที่สำคัญของโครงการฯ และถือเป็นกลยุทธ์/กระบวนการทำงานที่มีความสำคัญต่อการปฏิรูปสังคมเป็นอย่างยิ่ง เช่นกรณีการทำงาน “อาสาสมัครสู้ภัยพิบัติ” .ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยบุคคล/องค์กร ที่มีความรู้ความสามารถที่แตกต่างหลากหลาย หรือเป็นความเชี่ยวชาญทาง (เช่นกรณีอัคคีภัย หรือการช่วยชีวิต/การปฐมพยาบาลเบื้องต้น) และยิ่งในสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งมีแนวโน้มว่า ภัยพิบัติจะเกิดบ่อยขึ้นและทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น งานอาสาสมัครจึงยิ่งเป็นงานที่ต้องการความรู้ใหม่ๆ อุปกรณ์เครื่องมือใหม่ๆ และที่สำคัญคือ ต้องมีเครือข่ายความร่วมมือจากหลายๆภาคส่วน จึงจะสามารถให้

ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย เพื่อลดผลกระทบที่เกิดจากเหตุภัยพิบัติให้น้อยที่สุด สามารถเข้าไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และทั่วถึงให้มากที่สุด ทั้งนี้ เครือข่ายอาสาสมัครเหล่านี้ อาจมีบทบาทสำคัญในการผลักดัน หรือ สนับสนุน ให้เกิดการวางแผนป้องกันเชิงนโยบายด้วยก็เป็นได้ ดังนั้นเป็นต้น

กล่าวโดยสรุปคือ ในเบื้องต้นนี้ การดำเนินงานของโครงการฯ เป็นเวทีให้กลุ่มคนที่มีจิตสาธารณะมีโอกาสมาทำกิจกรรมอาสาสมัครต่างๆร่วมกัน ตามวาระและโอกาสต่างๆ ตามเงื่อนไข/ความพร้อมของแต่ละคน/แต่ละ
จำเป็นต้องจัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัคร
อนาคต หากมีเงื่อนไขต่างๆ เอื้ออำนวย
อาสาสมัครอย่างเป็นทางการก็เป็นได้) องค์กร ทั้งนี้ โดยอาจไม่
ขึ้นอย่างเป็นทางการ (แต่ใน
ก็อาจพัฒนาเป็นเครือข่าย
นอกจากนี้ โครงการฯ ยังมีจุด
แข็งที่สำคัญคือ การทำงานเชิงเครือข่าย กับกลุ่มบุคคล/หน่วยงาน / องค์กรต่างๆ ซึ่งถือเป็นกล
ยุทธ์สำคัญสำหรับการปฏิรูปสังคมด้วยดังที่กล่าวมาแล้ว

สำหรับ**ตัวบ่งชี้ความสำเร็จตัวที่ 2** คือ ได้ระบบสารสนเทศเพื่อสร้างเครือข่ายในคณะ
ทันตแพทยศาสตร์และภาคประชาสังคม นั้น พบว่า โครงการฯได้เปิดระบบสารสนเทศเพื่อสร้าง
เครือข่ายบนระบบบริการเครือข่ายออนไลน์ facebook ขึ้นแล้ว
(<http://www.facebook.com/profile.php?id=100001169493721>) ในนาม**กลุ่มอาสาสมัคร
พิบัติเพื่อชุมชนไทยเข้มแข็ง** จากการได้เข้าเยี่ยมชมชุมชนดังกล่าว พบว่า โครงการฯ ใช้
ชุมชนแห่งนี้เพื่อประโยชน์สำคัญ 2 ประการคือ **หนึ่ง** เพื่อการรวบรวม จัดเก็บ และเผยแพร่
ข้อมูลการดำเนินงานต่างๆของโครงการฯ ทั้งในรูปเอกสาร รูปภาพ และสื่อวีดิทัศน์ **สอง** เป็นเวที
การแบ่งปันข้อมูลข่าวสารต่างๆ โดยเฉพาะทางด้านภัยพิบัติและสิ่งแวดล้อม ถึง ณ วันที่ 21
ม.ค. 2554 ชุมชนมีสมาชิกจำนวน 317 คน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นลำดับอย่างช้าๆ ดังที่
กล่าวมาแล้ว โดยสมาชิกประมาณครึ่งหนึ่ง เป็นนักศึกษาทันตแพทย์ ม.มหิดล

วัตถุประสงค์ที่ 2:

สร้างจิตสำนึกสาธารณะต่อสังคมให้นักศึกษา ท้นตบุคลากร และผู้สนใจ

วัตถุประสงค์ด้านการสร้างจิตสำนึกสาธารณะต่อสังคมให้นักศึกษา ท้นตบุคลากร และผู้สนใจนั้น โครงการฯ กำหนดตัวบ่งชี้ความสำเร็จว่า มีนักศึกษาและท้นตบุคลากรผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัคร การบริจาค หรือกิจกรรมลงพื้นที่ในชุมชน ช่วยเหลือสังคม

สำหรับวัตถุประสงค์ และตัวบ่งชี้ความสำเร็จในข้อนี้ อาจดูไม่สอดคล้องกันนัก กล่าวคือ การมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัคร อาจไม่ได้สะท้อนถึงการสร้างจิตสำนึกสาธารณะต่อสังคมของโครงการฯ เสียทีเดียว

สิ่งที่น่าสนใจมากกว่าในประเด็นนี้คือ พบว่า กิจกรรมของโครงการฯ ได้สะท้อนให้เห็นกระบวนการกระตุ้น/สร้าง/ผลิตซ้ำความคิดจิตสำนึกสาธารณะ และจิตสำนึกต่อสังคม ในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

- การออกไปช่วยเหลือ/สัมผัสวิถีชีวิตของผู้คนที่มีความแตกต่างหลากหลาย การได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของผู้คนที่มีความแร้นแค้น ขัดสน ยากลำบาก ดังเช่นที่อาสาสมัครที่เข้าร่วมกิจกรรมปันน้ำใจที่จังหวัดลพบุรีได้ประสบ หรือแม้แต่อาสาสมัครที่เข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครเยี่ยมชุมชนหน้าสมาคมธรรมศาสตร์ ซึ่งแม้ได้ลงชุมชนไปในเวลาสั้นเพียงแค่วัน 2 ชั่วโมง ก็ยังช่วยกระตุ้นความคิดว่า ...แค่มาเยี่ยมเยียน ยังไม่พอ แต่ควรให้การช่วยเหลือพวกเขาด้วย.... หรือสำหรับคนที่มิจิตสาธารณะอยู่แล้ว การเข้ามาร่วมกิจกรรมเหล่านี้ก็เท่ากับเป็น

การตอบย้ำว่า สิ่งที่ทำเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะต้องทำต่อไป เช่น ผู้เข้าร่วมกิจกรรม หน่วยพันตกรรมเคลื่อนที่ สะท้อนว่า แรงบันดาลใจในการเข้าร่วมกิจกรรมก็คือ “รอยยิ้ม” ของผู้ป่วย

- การเล่าเรื่องของคุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม แห่งมูลนิธิ 1500 ไมล์ ในกิจกรรมการบรรยาย พิเศษในหัวข้อ Disaster ซึ่งคุณรัฐภูมิ ได้วางบทบาทตัวเองเป็นผู้เล่า หรือผู้ถ่ายทอดความคิดและประสบการณ์ตรงของตนเอง มากกว่าการเป็นผู้บรรยาย ประกอบกับการมีความสามารถในการใช้สื่อวิดีโอทัศน์ได้ตั้งใจ สามารถพาผู้ฟังท่องเที่ยวในทุกสถานที่ ตื่นเต้นไปกับทุกอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้น ทำให้เป็นการเล่า **เรื่อง**ที่ออกกรสชาติและมีพลัง การ “Speaking to Change” ครั้งนี้จึง ประสบผลสำเร็จอย่างยิ่ง “สาร” ที่ผู้สื่อสารต้องการสื่อออกมา ได้กระทบอารมณ์ ความรู้สึกของผู้รับจนกลายมาเป็นแรงบันดาลใจสำหรับหลายคน ในการใช้ชีวิตตามมิติต่างๆอย่างมีความหมาย ทั้งต่อตนเองและต่อสังคมส่วนรวม ทั้งนี้ การเล่าเรื่อง การมีปฏิสัมพันธ์ การเสวนา หรือการสนทนาพูดคุยกับผู้ที่มีประสบการณ์ ล้วนเป็นกระบวนการสร้างจิตสำนึกที่น่าสนใจ

สำหรับตัวบ่งชี้ความสำเร็จที่โครงการกำหนดไว้ว่า **มีนักศึกษาและทันตบุคลากร ผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัคร การบริจาค หรือกิจกรรมลงพื้นที่ในชุมชน ช่วยเหลือสังคม** นั้น ก็พบว่า มีนักศึกษา และทันตบุคลากร มาเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครของโครงการพอสมควร ทั้งกิจกรรมปันน้ำใจฯ / การลงพื้นที่ลพบุรีเพื่อช่วยฟื้นฟูสภาพจิตใจผู้เดือดร้อนจากภัยพิบัติน้ำท่วม การร่วมออกหน่วยพันตกรรมเคลื่อนที่ในกิจกรรมเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตลอดจนกิจกรรมอาสาสมัครเยี่ยมชุมชนหน้าสมาคมธรรมศาสตร์

อนึ่ง มีข้อสังเกตว่า ในแต่ละกิจกรรมจะมีผู้เข้าร่วมไม่มากนัก แต่ **จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมก็อาจไม่ได้เป็นตัวสะท้อนจำนวนคนที่มีความจิตสำนึกสาธารณะก็เป็นได้** ดังที่นักศึกษาชั้นปีที่ 5 ได้สะท้อนว่า พวกเขาต้องการเข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยพันตกรรมเคลื่อนที่ แต่ระเบียบข้อบังคับที่มีอยู่ไม่เอื้ออำนวยให้เข้าร่วมได้ นั่นคือ เขามีจิตสำนึกสาธารณะแต่ยังไม่มีช่องทางที่เหมาะสมสำหรับพวกเขา หรือหากพิจารณาปัจจัยด้านเวลา/บริบทการทำงาน ก็พบว่า

กลุ่มทัศนบุคลากรเช่นกลุ่มผู้ช่วยทันตแพทย์ส่วนใหญ่ ต้องใช้เวลาอยู่ที่ทำงานตั้งแต่ 7.00-16.30 น. และต้องต่อเนื่องไปจนถึงเวลา 20.00 น. โดยบางส่วน บางช่วง ก็รวมถึงวันเสาร์-อาทิตย์ด้วย หรือแม้แต่นักศึกษาเองที่สะท้อนว่า **หลักสูตรเป็นตัวบีบบังคับให้พวกเขาเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาได้น้อยลง**¹³ ดังจะเห็นว่า แม้แต่การปิดเทอม ก็ยังมีช่วงเวลาสั้นลงเรื่อยๆ จนเหลือแค่ประมาณ 1 อาทิตย์เท่านั้น ในแง่นี้จึงสะท้อนว่า ผู้ที่มีจิตสำนึกสาธารณะ แม้จะต้องการเข้าร่วมกิจกรรม ก็ยังมีข้อจำกัดต่างๆที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมดังกล่าว

วัตถุประสงค์ที่ 3:

เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับพิบัติภัย การเตรียมพร้อม การจัดการกรณีฉุกเฉิน การช่วยเหลือเบื้องต้น

วัตถุประสงค์ข้อนี้ โครงการฯกำหนดตัวบ่งชี้ความสำเร็จคือ การจัดกิจกรรมบรรยาย การจัดกิจกรรมปฏิบัติการ ซึ่งพบว่า โครงการฯได้ดำเนินการตามตัวบ่งชี้ความสำเร็จเรียบร้อยแล้ว ทั้งกิจกรรมการบรรยาย และกิจกรรมปฏิบัติการ คือ กิจกรรมการบรรยายพิเศษในหัวข้อ Disaster เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2553 และกิจกรรมอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน ซึ่งได้จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ 2 เรื่อง คือ เรื่องอัคคีภัย และเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2553 ซึ่งทั้ง 2 กิจกรรมมีประโยชน์ต่อการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับพิบัติภัยได้พอสมควร

อย่างไรก็ตาม ผู้ประเมินพบว่า จำนวนผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการทั้ง 2 เรื่อง ยังต่ำกว่าเป้าหมายที่โครงการฯกำหนดไว้เรื่องละ 40 คน หรือรวมทั้งหมดจำนวน 80 คน ขณะที่เมื่อผู้เข้ารับการอบรมจริงรวมแล้วเพียง 43 คน หรือประมาณร้อยละ 50 ของเป้าหมายที่กำหนดไว้เท่านั้น อีกทั้งผู้ที่มาเข้ารับการอบรม ก็ไม่ได้เป็นกลุ่มเป้าหมายเดิมที่โครงการฯกำหนดไว้ด้วย ซึ่ง

¹³ เสียงสะท้อนจากการพูดคุยกับนักศึกษาทันตแพทย์ มหิดล หลังเสร็จสิ้นการเข้าร่วมกิจกรรมหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ 5 ธันวาคม 2553 ณ แพลตฟอรมเรือ ซอยงามดูพลี ทุ่งมหาเมฆ กรุงเทพฯ

ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะวันที่ 5 ธันวาคม เป็นวันที่ชุมชน องค์กรต่างๆ มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่ต่างๆ อย่างหลากหลาย ชาวบ้านในชุมชนจึงมีโอกาเลือกที่จะไปเข้าร่วมกิจกรรมที่ตัวเองต้องการ หรือที่สามารถดึงดูดความสนใจของตัวเองได้มากกว่า (ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น) จึงเป็นบทเรียนสำคัญสำหรับผู้จัดในครั้งต่อไปว่า การจัดกิจกรรมลักษณะนี้ ควรต้องให้ความสำคัญกับการประสานงานกับชุมชน และที่สำคัญคือ การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม กำหนดแผนตั้งแต่เริ่มแรกด้วย

วัตถุประสงค์ที่ 4:

เพื่อให้นักศึกษาทันตแพทย์ อาจารย์ ทันตบุคลากร ผู้สมัครเข้าร่วมโครงการ สามารถสร้างเครือข่ายกับกลุ่มวิชาชีพอื่น สามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารกับบุคลากรอื่น หรือประชาชนทั่วไป

วัตถุประสงค์ข้อนี้ โครงการฯ กำหนดตัวบ่งชี้ความสำเร็จคือ ผู้ร่วมกิจกรรมมีศักยภาพเพิ่มขึ้นในการสร้างเครือข่ายกับกลุ่มวิชาชีพอื่น มีศักยภาพเพิ่มขึ้นในการใช้เครือข่ายสื่อสาร ซึ่งพบว่า กิจกรรมที่โครงการฯ ได้ดำเนินการขึ้นร่วมกับเครือข่ายต่างๆ น่าจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยเฉพาะนักศึกษาและทันตบุคลากร มีโอกาสได้รู้จัก พบปะ พูดคุย และมีประสบการณ์การสื่อสารกับบุคคลอาชีพอื่นๆ หรือสถาบันอื่น ๆ ดังเช่นกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครเยี่ยมชุมชนหน้าสมาคมธรรมศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยนักศึกษาจาก 3-4 สถาบัน หรือกลุ่มอาสาสมัครที่เข้าร่วมกิจกรรมปันน้ำใจ ซึ่งได้ลงไปช่วยฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้ประสบอุทกภัยที่ จ.ลพบุรี ซึ่งมีโอกาสได้ร่วมงานกับชมรมคนรักแผ่นดินไทย และกองพันปฏิบัติการจิตวิทยา จังหวัดลพบุรี เป็นต้น ซึ่งจุดนี้ น่าจะเป็นการวางรากฐานให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้มีช่องทางในการพัฒนาศักยภาพในการสร้างเครือข่ายฯ ต่อไปในอนาคตได้ ถ้ามีเงื่อนไขที่เหมาะสม

การดำเนินกิจกรรมของโครงการทันตปฏิรูปเพื่อจิตสาธารณะ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ทำให้เกิดผลต่างๆตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และที่น่าสนใจคือ โครงการฯ มีกระบวนการที่จะเป็นคุณูปการต่อประเด็น “จิตสาธารณะ” และ “การปฏิรูปสังคมไทย” ดังนี้คือ

- ก. มีกระบวนการกระตุ้น/สร้าง/ผลิตซ้ำความคิดจิตสาธารณะ ผ่านกิจกรรมต่างๆ (ดูเพิ่มเติมหน้า 49 ของรายงานนี้)
- ข. เกิดการพัฒนากระบวนการเรียนรู้หลังการปฏิบัติ ผ่านการทบทวนหลังการปฏิบัติ (After Action Review; AAR) และการสนทนา พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และความรู้สึกร่วมกันและกัน อันนำไปสู่การพัฒนาต่อยอดความคิดไปได้ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ดังจะเห็นว่า เวทีเสวนา “การประเมินผลภายนอก โครงการทันตปฏิรูปเพื่อจิตสาธารณะ: ทางออกที่ท้าทาย” เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2553 ที่ผ่านมานั้น ได้นำมาสู่การประชุม “เสริมพลังกาย พลังใจ พลังการเรียนรู้ สู่กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ” ในเวลาต่อมา ทั้งนี้เนื่องจาก การเสวนาเมื่อวันที่ 15 ธ.ค.53 นั้น ทุกคนต่างเห็นพ้องว่า หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มีส่วนทำให้นักศึกษามีความเครียด มีเวลาว่างที่จะไปทำกิจกรรมอื่นๆนอกเหนือจากการเรียนน้อยมาก และ “เมื่อถึงชั้นปีที่ 6 ความมีชีวิตชีวาของพวกเขาหายไป” หลายๆท่านจึงเริ่มมองเห็นความจำเป็นของการคิดค้นและแสวงหาแนวทางพัฒนาการเรียนการสอน ที่จะทำให้นักศึกษามีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพควบคู่ไปกับการฝึกฝนเพื่อให้มีทักษะชีวิตด้านอื่นๆ และที่สำคัญคือ การทำให้นักศึกษามีความสุขในการเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ ต้องเริ่มต้นที่ครูผู้สอนก่อน นี่จึงเป็นที่มาของการจัดประชุม “เสริมพลังกาย พลังใจ พลัง

การเรียนรู้ สู่กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ” เมื่อวันที่ 9-11 มีนาคม 2554 (และกรุณาดูประเด็น การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพิ่มเติมจาก หน้า 38 ของรายงานนี้) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้หลังการปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่ทรงพลัง ที่จะไม่ทำให้ประสบการณ์ต่างๆสูญหายไป โดยเปล่าประโยชน์ มีแต่จะได้รับการพัฒนาต่อยอดให้ก้าวหน้า ลึกซึ้ง แจ่มชัดยิ่งขึ้นไป

ค. เกิดกระบวนการทำงานเชิงเครือข่าย ซึ่งนับเป็นจุดแข็งที่สำคัญของโครงการนี้ (ดังรายละเอียดในหน้า 47-48 ของรายงานนี้)

ผู้ประเมินเชื่อว่า ด้วยกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ บางทีก็อาจไม่ต้องสนใจผลที่เกิดขึ้นเสียด้วยซ้ำ เพราะมันจะไปไกลกว่าที่เราคาดคิดไว้มาก

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของโครงการในภาพรวมก็ยังมีอุปสรรคอยู่บ้าง เนื่องจากเป็นกิจกรรมพิเศษ / ไม่อยู่ในโครงสร้างการทำงาน/การเรียนการสอนตามปกติ และ/หรือ ไม่ได้เป็นนโยบายของคณะโดยตรง จึงเป็นอุปสรรคในการติดต่อประสานงาน การขอความร่วมมือ ตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาและทันตบุคลากร ซึ่งจากประสบการณ์ของผู้ประเมินพบว่า ในระยะยาว หลายๆสถาบันที่ได้รับทุนสนับสนุนจากแผนงานโรงเรียนทันตแพทย์สร้างสุข (ทพ.สส) สามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ โดยวางแผนบูรณาการให้กิจกรรมต่างๆ เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของงานประจำ หรือให้เข้าไปอยู่ในโครงสร้างการเรียนการสอนตามปกติ ซึ่งคณะกรรมการ ทพ.สส. ระดับคณะ อาจเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว แต่ทั้งนี้ คณะกรรมการ ทพ.สส.ระดับคณะเอง ก็ต้องมีอำนาจหน้าที่อันชอบธรรมที่จะดำเนินการดังกล่าวได้ด้วย โดยเฉพาะหากประธาน ทพ.สส. ระดับคณะ ดำรงตำแหน่งผู้บริหารของคณะด้วย ก็จะทำให้การดำเนินงานของโครงการเป็นไปอย่างราบรื่นได้

อย่างที่ควรจะเป็น

ภาคผนวก 6.1: โครงการทันตปฏิรูปเพื่อจิตสาธารณะ

ชื่อโครงการ: โครงการทันตปฏิรูปเพื่อจิตสาธารณะ	
หัวหน้าโครงการและคณะ 1. รศ. นิตา วิวัฒน์ปิยะ 2. ผศ. เกียรติอนันต์ บุญศิริเศรษฐ 3. ผศ. ยาวลักษณ์ เงินวิวัฒน์กุล 4. ผศ. ภัทรวดี ลีลาทวิวุฒิ 5. อ. พีรพงศ์ สันติวงศ์ 6. อ. พงศธร พุททองคำ 7. อ. ปณิดา ภาวิไล	ที่ปรึกษา 1. รศ. อรทัย อาจอ่ำ 2. ศ. คลินิก สมพร เรืองผกา 3. รศ. สุรินทร์ สุอำพัน 4. รศ. อรพินท์ เต็มวิซชากร 5. ผศ. พีระ สิทธิอำนวย 6. ผศ. บัณฑิต จิรจวิทยาเวช
สถานที่ทำงานหัวหน้าโครงการ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	
หมายเลขโทรศัพท์: 081-4084099	อีเมลล์: Nitaviw@hotmail.com
ช่วงเวลาดำเนินการ ช่วง เดือน ตค 2553 ถึง เมษ 2554	กลุ่มเป้าหมายหลัก/จำนวนโดยประมาณเข้าร่วมการอบรม (ไม่น้อยกว่า 100 คน) - นักศึกษาคณะทันตแพทยศาสตร์ อาจารย์ และ - ทันตบุคลากร ไม่น้อยกว่า 70 คน - เยาวชน นักศึกษาคณะอื่นๆ และประชาชนทั่วไป - จำนวน 30 คน
งบประมาณที่ขอจาก ทพ.สส. 200,000 บาท	งบประมาณที่คณะสนับสนุน - หน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ - ห้องประชุมสมพรเรืองผกา พร้อมสาธารณูปโภค 200,000 บาท
ประเด็นหลักที่สอดคล้อง () การเรียนรู้อย่างมีความสุข () การทำงานอย่างมีความสุข (/) การนำแนวคิดสุขภาพองค์รวมไปใช้ในคลินิก (/) การนำแนวคิดสุขภาพองค์รวมไปใช้ในชุมชน	
วิธีการสังเคราะห์ความรู้ของโครงการ () การวิจัย (/) การจัดการความรู้ โดย...นำข้อมูล เขียนไว้ใน facebookอาสาสู่วิปฏิบัติฯ เพื่อชุมชนไทยเข้มแข็ง หรือ blog ของแผนงานฯ (gotoknow.org/blog/ismile) เพื่อเกิดประโยชน์ในการเผยแพร่และ	

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อไปอย่างเป็นรูปธรรม (/) การประชุมสรุปงาน () อื่นๆ โปรดระบุ	
กลยุทธ์หลักของโครงการ (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ) () การเปลี่ยนแปลงนโยบายคณะกรรมการทันตแพทยศาสตร์ () การเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนการสอน (/) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม () การสร้างมาตรฐานการศึกษา (/) การสร้างเครือข่าย (/) การมีส่วนร่วม/การเสริมสร้างพลังอำนาจ (/) การสร้างกระแส สร้างความเข้าใจในวงกว้าง (/) อื่นๆการเสริมสร้างจิตอาสา.....	

ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ

ปัญหาวิกฤตการณ์ประเทศไทยที่เกิดขึ้นขณะนี้ มีผลกระทบต่อสังคมอย่างรุนแรงในทุกด้าน เป็นวิกฤติแห่งความซับซ้อนเชิงโครงสร้าง การปฏิรูปประเทศไทยจึงเป็นโจทย์สำคัญที่เป็นความหวังของประเทศไทย ศ.นพ.ประเวศ กล่าวว่า การปฏิรูปประเทศไทย ต้องใช้พลังทางสังคม โดยสังคมต้องเป็นฝ่ายนำ ซึ่งตอนนี้มีนิมิตหมายที่ดีที่คนในสังคมเริ่มต้นตัวกันมากขึ้น หากมีการรวมตัวในทุกพื้นที่ ในทุกเรื่อง สังคมจะเกิดการเปลี่ยนแปลงจากโครงสร้างเชิงตั้ง เป็นเชิงราบ เรียกว่า “ประชาสังคม” ดังนั้นการเคลื่อนไหวของประชาสังคมต้องหนุนให้เกิดขึ้นอย่างอิสระ และต้องมีความหลากหลาย โดยอาจมุ่งแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำของสังคม และสร้างจิตสำนึกความรักชาติและจิตสาธารณะ

ทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เล็งเห็นความสำคัญและต้องการสนับสนุนภารกิจ เพื่อการปฏิรูปประเทศไทยและ การสร้างเสริมสุขภาพ ของ ทพสส จึงได้จัดโครงการทันตปฏิรูปเพื่อเพื่อจิตสาธารณะ ระดมความเห็นเพื่อสนับสนุนแนวทางการปฏิรูปประเทศไทย โดยดึงพลังปัญญาทันตบุคลากรเข้ามาร่วมเป็นพลังที่สำคัญในการปฏิรูปประเทศไทยพลังหนึ่งของสังคมร่วมกับรัฐบาลได้

กิจกรรมประกอบด้วย

1. การเชิญกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมโดยการ ประชาสัมพันธ์ ติดต่อชมรม พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสร้างเครือข่ายในคณะกรรมการทันตแพทยศาสตร์ ร่วมกับภาคประชาสังคม
2. กิจกรรมระดมสมองเพื่อสร้างกิจกรรมจิตสำนึกสาธารณะลงพื้นที่ในชุมชน
3. กิจกรรมบรรยาย ประชุมสัมมนา ร่วมกับภาคเครือข่ายภาคประชาสังคม เพื่อสร้าง จิตสำนึกสาธารณะต่อสังคมในคณะกรรมการทันตแพทยศาสตร์ และประเมินผลลัพธ์
4. กิจกรรมลงพื้นที่ในชุมชน โดยมีความมุ่งหวังในระยะยาวเพื่อผลิตบุคลากรทันตแพทย์ที่มีคุณภาพที่ดีมีจิตสาธารณะสู่สังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการ

วัตถุประสงค์	ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	วิธีการประเมินตัวบ่งชี้
1. การสร้างเครือข่าย	1. เครือข่ายอาสาสมัครไม่น้อยกว่า 1 เครือข่าย 2. ได้ระบบสารสนเทศเพื่อสร้างเครือข่ายในคณะทันตแพทยศาสตร์ และภาคประชาสังคม	1. บันทึก การประชาสัมพันธ์ รายงานข้อมูลเครือข่าย หรือ รายงานงานการประชุม การทำงานของกลุ่มเครือข่าย หรือ ทำกิจกรรมร่วมไว้ใน facebook หรือ blog ของแผนงานฯ 2. การใช้งานระบบสารสนเทศ 3. จำนวนผู้เข้าระบบสารสนเทศ
2. เพื่อระดมสมองหาทวิวิธีสร้างจิตสำนึกสาธารณะ และกิจกรรมลงพื้นที่ในชุมชน	1. ได้แผนปฏิบัติการและการจัดกิจกรรมลงพื้นที่ในชุมชน	1. จัดบันทึกแผนปฏิบัติการ
3. เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะต่อสังคม	1. มีนักศึกษาและทันตบุคลากร ผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัคร การบริจาคหรือกิจกรรมลงพื้นที่ในชุมชนช่วยเหลือสังคม	1. บันทึกวีดิทัศน์/ภาพถ่าย 2. ประเมินผลลัพธ์กิจกรรมภายหลังการบรรยายโดยการประเมินผลเชิงกระบวนการ (process evaluation)
4. เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับพิบัติภัย การเตรียมพร้อม การจัดการกรณีฉุกเฉิน การช่วยเหลือเบื้องต้น	1. การจัดกิจกรรมบรรยาย 2. การจัดกิจกรรมปฏิบัติการ	1. บันทึกวีดิทัศน์ 2. ประเมินผลลัพธ์กิจกรรมภายหลังกิจกรรมโดยการประเมินผลเชิงกระบวนการ (process evaluation)
5. เพื่อให้นักศึกษาทันตแพทย์ อาจารย์ ทันตบุคลากร ผู้สมัคร เข้าร่วมโครงการสามารถ สร้างเครือข่ายกับกลุ่มวิชาชีพอื่น	1. ผู้ร่วมกิจกรรมมีศักยภาพเพิ่มขึ้น ในสร้างเครือข่ายกับกลุ่มวิชาชีพอื่น	1. บันทึกวีดิทัศน์ 2. กระบวนการสังเกต

สามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารกับบุคลากรอื่น หรือประชาชนทั่วไป		
--	--	--

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักศึกษาทันตแพทย์ อาจารย์ ทันตบุคลากรได้เรียนรู้ประสบการณ์จากผู้ทำงานภาคประชาสังคม 2. นักศึกษาทันตแพทย์ อาจารย์ ทันตบุคลากร ผู้สมัครเข้าร่วมโครงการสามารถสร้างเครือข่ายทันตบุคลากรรุ่นใหม่ที่มีจิตอาสาในการช่วยเหลือสังคม และสามารถสร้างเครือข่ายกับกลุ่มวิชาชีพอื่น 3. การทำกิจกรรมร่วมกันจะช่วยสร้างความรู้สึกสำนึกในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสร้างความปรองดองแก่สังคม และตระหนักในการมีส่วนร่วมเพื่อการการปฏิรูปประเทศไทย 4. มีความตระหนักเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม การเตรียมพร้อม และการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเบื้องต้น 5. นักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการ อาจารย์ ทันตบุคลากร ได้มีความรู้สึกภาคภูมิใจด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม

ขั้นตอน / กิจกรรมของโครงการ (โดยละเอียด)

กิจกรรม	ระยะเวลา
1. ติดต่อกลุ่มกิจกรรมอาสาภายนอก ประชุมปรึกษากับคณะทำงานเพื่อวางแผนการทำงานเพื่อเป็นการทำงานแลกเปลี่ยนความรู้ และทำกิจกรรมร่วมเพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายจำนวนอย่างน้อย 1 ครั้ง	ตค- พย. 53 ตค- พย. 53
2. สร้างระบบสารสนเทศ facebook เพื่อการติดต่อสื่อสารและสร้างเครือข่าย	ตค- พย. 53
3. ติดต่อวิทยากร สถานที่ และหน่วยงานจัดอบรม	ตค- พย. 53
4. ประชาสัมพันธ์โครงการ และประกาศ รับอาสาสมัคร	ตค- พย. 53
5. กิจกรรม 1: ระดมสมองเพื่อสร้างกิจกรรมลงพื้นที่ในชุมชน	ตค- พย. 53
6. กิจกรรม 2: ลงพื้นที่ในชุมชนประสบพิบัติภัย	พย. 53
7. กิจกรรม 3: บรรยาย ประชุมสัมมนา	พย. - ธค. 53
8. กิจกรรม 4: ลงพื้นที่ในชุมชน กิจกรรม (หน่วยทันตกรรมพระราชทาน)	ธค.53
9. กิจกรรม 5: ฝึกอบรมปฐมพยาบาลหลักสูตรการปฐมพยาบาล สภากาชาดไทย	พย. 53-เมษ.54
10. สรุปและประเมินผล	เมษ.54

งบประมาณ

รายการ	ใช้ใน กิจกรรมใด	จำนวนเงิน
หมวดค่าตอบแทน		69,500
1. ค่าตอบแทนวิทยากรจัดประชุม (5 ท่าน x 1200 บาท/ ชม.)	กิจกรรมครั้งที่ 3	6,000
2. ค่าตอบแทนวิทยากรรายกลุ่ม (2 กลุ่ม x 3000 บาท)	กิจกรรมครั้งที่ 4	6,000
3. ค่าตอบแทนทีมงานบันทึกภาพ และผลิตตัดต่อสื่อ สื่อ VDO ตลอด โครงการ	ตลอด โครงการ	4,000
4. ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่บริหารโครงการ 1500 บาท x 4 เดือน	ตลอด โครงการ	6,000
5. ค่าเบี้ยเลี้ยง อาสาสมัคร ประสานงาน (40 คน x 200 บาท/คน)	กิจกรรมครั้งที่ 1,3	8,000
6. ค่าตอบแทนผู้ประสานงานชุมชน บุคคลภายนอกที่มาช่วยงาน (16 คน x 500 บาท/คน)	กิจกรรมครั้งที่ 2,3	8,000
7. ค่าตอบแทนที่ปรึกษาพิจารณา ติดตามและประเมินผลโครงการ (1000 บาท/ครั้ง x 2 ท่าน)	2 ครั้ง	4,000
8. ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดพื้นที่ (บุคคลภายนอก) (10 คน x 200 บาท/คน)	กิจกรรมครั้งที่ 1-4	2,000
10. ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ควบคุมโรคติดต่อ (500 บาท/คน/วัน x 3 ครั้ง)	กิจกรรมครั้งที่ 1-4	1,500
11. ค่าตอบแทนบุคคลภายนอกในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุป	ตลอด โครงการ	5,000
12. ค่าลงทะเบียนฝึกอบรมปฐมพยาบาลหลักสูตรการปฐมพยาบาลครบ ตามมาตรฐานสภากาชาดไทย (ระยะเวลา 5 วัน/ คอร์ส) (30 คน x 800 บาท/คน)		24,000
หมวดค่าวัสดุและค่าใช้สอย		130,500
1. ค่าอาหารหลัก อาหารว่าง และเครื่องดื่มประชุมกรรมการ (10 คน x 100 บาท x 3ครั้ง)	กิจกรรม ประชุม วางแผน 3 ครั้ง	3,000

2. ค่าอาหารหลัก 3 มื้อ อาหารว่าง 2 มื้อ (15 คน x 200 บาท)	กิจกรรมครั้งที่ 2	3,000
3. ค่าอาหารว่าง (50 บาท) ผู้เข้าประชุม 60 คน	กิจกรรมครั้งที่ 3	3,000
4. ค่าอาหารหลัก และเครื่องดื่ม (60 บาท) อาหารว่าง 2 มื้อ (40 บาท) (กิจกรรมครั้งที่ 4 จำนวน 100 คน x 100 บาท)	กิจกรรมครั้งที่ 4	10,000
5. ค่าเดินทางวิทยากรในเขตกรุงเทพ (กิจกรรมครั้งที่ 3: 4 ท่าน x 500 บาท) (กิจกรรมครั้งที่ 4: 4 ท่าน x 500 บาท)	กิจกรรมครั้งที่ 1-5	4,000
6. ค่าเดินทางวิทยากรและผู้ประเมินโครงการจากต่างจังหวัด (นครปฐม ไป-กลับ แท็กซี่) (2 ท่าน x 600 บาท x 2 ครั้ง)	กิจกรรมครั้งที่ 3,4	2,400
7. ค่าพาหนะเดินทางผู้เข้าร่วมกิจกรรม (10 คน x 200 บาท/คน)	กิจกรรมครั้งที่ 2	2,000
8. ค่าพาหนะเดินทางผู้เข้ากิจกรรมครั้งที่ 4 นศ ทันตแพทย์ อาจารย์ และทันตบุคลากร จำนวน 50 คน x 100	กิจกรรมครั้งที่ 3	5,000
9. ค่าพาหนะ อาสาสมัคร ประสานงานกิจกรรม (10 คน x 200 บาท/คน)	กิจกรรมครั้งที่ 4	2,000
10. ค่าเช่าสถานที่ (ตามที่จ่ายจริง)	กิจกรรมครั้งที่ 4	5,000
11. ค่าเช่าเครื่องเสียง LCD TV จอ คอมพิวเตอร์ Microphone	กิจกรรมครั้งที่ 4	10,000
12. ค่าอาหาร วิทยากร และผู้ประเมินโครงการ รวม 8 ท่าน (200 บาท x 8 ท่าน)	ตลอด โครงการ	1,600
13. ค่าวัสดุอุปกรณ์จัดกิจกรรมบรรยาย / ปฏิบัติการ	ตลอด โครงการ	60,000

14. ค่าพาหนะ ฝึกอบรมปฐมพยาบาลหลักสูตรการปฐมพยาบาลครบตามมาตรฐานสมาคมกาชาดไทย 5 วัน) (30 คน x 200 บาท)	กิจกรรมครั้งที่ 4	6,000
15. ค่าวัสดุสำนักงาน	ตลอด โครงการ	1,000
16. ค่า Xerox	ตลอด โครงการ	1,000
17. ค่าจัดทำสื่อ ปชส ป้ายผ้า และป้ายชื่อผู้เข้าอบรม ค่าปชส ในชุมชน (Safety & Health สสส)	ตลอด โครงการ	2,000
18. ค่าของที่ระลึกวิทยากร อาสาสมัคร ระดับบริหารและที่ปรึกษา (4 ท่าน x 500 บาท)	ตลอด โครงการ	2,000
19. ค่าจัดทำเล่มสรุปโครงการ	ตลอด โครงการ	3,000
20. ค่าโทรศัพท์ติดต่อประสานงาน	ตลอด โครงการ	1,500
21. ค่าเบ็ดเตล็ดอื่น	ตลอด โครงการ	2,000
(สองแสนบาทถ้วน)	รวมเป็นเงิน	200,000

หมายเหตุ ค่าใช้จ่ายสามารถถัวเฉลี่ยได้

ลงชื่อ (หัวหน้าโครงการ)

(รองศาสตราจารย์นิดา วิวัฒน์ที่ปะ)

วันที่

ลงชื่อ (ประธานคณะกรรมการโรงเรียนทันตแพทย์สร้างสุข)

(รองศาสตราจารย์อรพินท์ เดิมวิชากร)

วันที่

ลงชื่อ (คณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรลักษณ์ สุทธเสถียร)

วันที่

ภาคผนวก 6.2: สรุปกิจกรรมสำคัญของโครงการ

วันที่	กิจกรรม	ผู้เข้าร่วม	สถานที่
11 พ.ย. 53 12 พ.ย. 53 และ 16 พ.ย. 53	ปันน้ำใจจากเราไปสู่ผู้เดือดร้อนในพื้นที่ - รณรงค์รับบริจาคสิ่งของ/บรรจุสิ่งของ - นำสิ่งของไปบริจาค-ช่วยฟื้นฟูสภาพจิตใจผู้ประสบภัยพิบัติน้ำท่วม จังหวัดลพบุรี และบริจาคผ่านช่อง 5 - นำสิ่งของไปบริจาค-ช่วยฟื้นฟูสภาพจิตใจผู้ประสบภัยน้ำท่วม (ผู้ป่วยปากแห้งเพดานโหว่)รพ. มหาราช จังหวัดนครราชสีมา)	อาสาสมัคร จำนวน 23 คน ประกอบด้วย ผช.ทันตแพทย์ 20 คน อาจารย์ 1 คน เครือข่าย/ผู้สนใจ 2 คน ผู้รับประโยชน์ - คนชรา/คนพิการ จ.ลพบุรี 15 หลังคาเรือน - ผู้ป่วยปากแห้ง เพดานโหว่ รพ. มหาราช จ.นครราชสีมา 20 คน - และบริจาคผ่าน ช่อง 5	ต.หนองเมือง อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 รพ.มหาราช จ.นครราชสีมา
1 ธ.ค. 53 เวลา 13.00-16.30 น.	การบรรยายพิเศษ หัวข้อ Disaster โดย ดร.สมิทธ ธรรมสโรช ประธานกรรมการมูลนิธิสภาเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ คุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม รองประธานกรรมการมูลนิธิ 1500 ไมล์ และคุณวาสิต สีโรดม กรรมการมูลนิธิ 1500 ไมล์	ผู้ฟังจำนวน 143 คน ประกอบด้วย นร.ผช.ทันตแพทย์ 80 คน นศ.ทันตแพทย์ 21 คน ผช.ทพ./เจ้าหน้าที่ 13 คน คณาจารย์ 14 คน และผู้สนใจ 15 คน	ห้องประชุม สมพร เรืองผกา อาคารศูนย์การเรียนรู้และนันทนาการ คณะทันตแพทยศาสตร์ ม.มหิดล
5 ธ.ค. 53 9.00-14.00 น.	เกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (หน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่)	ผู้ให้บริการ 38 คน (อาจารย์ / นศ.ทพ./แพทย์ประจำบ้าน และ ผช.ทพ.) ผู้รับบริการ 109 คน	โรงพลศึกษา สก.ทร. ภายในอาคารที่พักอาศัยส่วนกลาง กองทัพเรือทุ่งมหาเมฆ ซอยงามดูพลี ถนนพระราม 4 กรุงเทพฯ
5 ธ.ค. 53 9.00-14.00 น.	เกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (กิจกรรมอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน “ชุมชนร่วมใจปลอดภัยร่วมกัน”)	ผู้เข้ารับการอบรมอัครคึกภัย จำนวน 28 คน ผู้เข้ารับการอบรมการปฐมพยาบาลฯ จำนวน 15 คน	บริเวณอาคารที่พักอาศัยส่วนกลาง กองทัพเรือทุ่งมหาเมฆ ซอยงามดู

	1.อบรมเชิงปฏิบัติการอัศศีลภัย 2.อบรมเชิงปฏิบัติการปฐมพยาบาลเบื้องต้น		พลี ถนนพระราม 4 กรุงเทพฯ
5 ธ.ค. 53 9.30-12.00 น.	เกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (อาสาสมัครเยี่ยมชุมชน)	13 คน ประกอบด้วย อาจารย์ 1 คน นศ.ทพ.มหิดล มศว. มธ. จำนวน 8 คน นร. 1 คน supervisor 2 คน และ อส.ถ่ายวิดีโอ 1 คน	ชุมชนหน้าสุมาคม ธรรมศาสตร์ฯ ซอย งามดูพลี ถ.พระราม 4 กรุงเทพฯ
15 ธ.ค. 53	เสวนา “การประเมินผลภายนอก โครงการทันตปฏิรูปเพื่อจิต สาธารณะ: ทางออกที่ท้าทาย”	20 คน ประกอบด้วย อาจารย์/ศิษย์เก่า 5 คน นศ.ทพ. 4 คน ผช.ทพ. 5 คน นศ.PG 1 คน ทีมประเมินภายนอก 5 คน	ห้อง 8/6 อาคาร 5 ชั้น 8 คณะ ทันตแพทยฯ มหิดล

ภาคผนวก 6.3: เครื่องมือที่ใช้

แบบประเมินผล-แบบสอบถาม กิจกรรมการบรรยายพิเศษ หัวข้อ “Disaster”

วันพุธ ที่ 1 ธันวาคม 2553

ณ ห้องประชุม สมพร เรืองผกา อาคารศูนย์การเรียนรู้และนันทนาการ ชั้น 5 คณะทันตฯ มหิดล

- 1) อายุ..... ปี (อายุเต็มปี) 2) เพศ.....
3. สถานภาพ ☐ 3.1 นักศึกษา ชั้นปีที่..... คณะ..... มหาวิทยาลัย.....
☐ 3.2 ทำงานปฏิบัติงานตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....
☐ 3.3 อื่นๆ (ระบุ)
- 4) กิจกรรมที่เข้าร่วม (กรุณาเลือกตอบตามที่ท่านได้เข้าร่วมจริง)
☐ 4.1 การบรรยายของ ดร.สมิทธ ธรรมสโรช ☐ 4.2 การบรรยายของคุณรัฐภูมิ และคุณวาสิต
☐ 4.3 การเสวนาการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครชุมชนร่วมใจ ปลอดภัยร่วมกัน
- 5) สิ่งที่ท่านได้รับ-การเรียนรู้สำคัญ ๆ 3 ลำดับแรก จากการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้คือ
 5.1.....
 5.2.....
 5.3.....
- 6) ความพึงพอใจ 5 ระดับ (กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่เหมาะสมที่สุด)

ประเด็นที่ประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ภาพรวมทั้งหมด					
6.1 วิทยากร					
6.2 เนื้อหาสาระของการบรรยาย-การเสวนา / ประโยชน์ที่ท่านได้รับ					
6.3 รูปแบบ/วิธีการบรรยาย					
6.4 องค์ประกอบอื่นๆของงาน เช่น เอกสาร ประกอบการบรรยาย สถานที่ ระยะเวลา การจัดบรรยาย-เสวนา เป็นต้น					
6.5 การกระตุ้นให้เกิดความตระหนักเกี่ยวกับภัยพิบัติ					
6.6 การกระตุ้นให้เกิดความตระหนักเกี่ยวกับจิตสาธารณะ					
กิจกรรม-รายการต่าง ๆ ที่จัดในการบรรยายครั้งนี้					
6.7 การบรรยายของ ดร.สมิทธ ธรรมสโรช					
6.8 การบรรยายของ คุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม และ คุณวาสิต สีโรดม					
6.9 การเสวนาการสร้างเครือข่ายอาสาสมัคร ชุมชนร่วมใจ ปลอดภัยร่วมกัน					

- 7) ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำงาน/การจัดการเกี่ยวกับภัยพิบัติ หรือการจัดกิจกรรม ครั้งต่อไป
 7.1.....
 7.2.....
 7.3.....
- 8) ชื่อ – นามสกุลของท่าน (ถ้าบอกได้).....
 ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านและขอความกรุณาส่งคืนเจ้าหน้าที่ในวันที่ท่านกรอกข้อมูลด้วย

แบบประเมินผล-แบบสอบถาม
กิจกรรมเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

(หน่วยพันธุกรรมเคลื่อนที่: ผู้ให้บริการ)

วันอาทิตย์ ที่ 5 ธันวาคม 2553 ณ อาคารที่พักอาศัยส่วนกลางกองทัพเรือทุ่งมหาเมฆ (แฟลตทหารเรือ)

- 1) อายุ..... ปี (อายุเต็มปี)
- 2) เพศ ☐ 2.1 ชาย ☐ 2.2 หญิง
- 3) สถานภาพ ☐ 3.1 นักศึกษา ชั้นปีที่..... คณะ..... มหาวิทยาลัย.....
☐ 3.2 ผู้ช่วยทันตแพทย์ คณะ..... มหาวิทยาลัย.....
☐ 3.3 อาจารย์ คณะ..... มหาวิทยาลัย.....
☐ 3.4 อื่นๆ (ระบุ)
- 4) ความรับผิดชอบของท่านในกิจกรรมครั้งนี้
- 5) แรงบันดาลใจของท่านในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้
- 6) ความพึงพอใจของท่านต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ 5 ระดับ (กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่เหมาะสมที่สุด)
☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☐ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด
- 7) สิ่งที่ท่านได้รับ-การเรียนรู้สำคัญ ๆ 3 ลำดับแรก จากการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้คือ
7.1.....
7.2.....
7.3.....
- 8) ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานด้านจิตอาสา/จิตสาธารณะ ของวิชาชีพ
ทันตแพทย์ หรือ ข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป
8.1.....
8.2.....
8.3.....
- 9) ชื่อ – นามสกุลของท่าน (ถ้าบอกได้).....

ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านในการกรอกแบบประเมินผลและขอความกรุณาส่งคืนเจ้าหน้าที่ในวันที่ท่านกรอกข้อมูลด้วย

แบบประเมินผล-แบบสอบถาม
กิจกรรมเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
(หน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่: ผู้รับบริการ)

วันอาทิตย์ ที่ 5 ธันวาคม 2553 ณ อาคารที่พักอาศัยส่วนกลางกองทัพเรือทุ่งมหาเมฆ (แฟลตทหารเรือ)

- 1) อายุ..... ปี (อายุเต็มปี)
- 2) เพศ ☐ 2.1 ชาย ☐ 2.2 หญิง
- 3) อาชีพ / สถานภาพ
 - ☐ 3.1 นักเรียน/นักศึกษา ชั้น..... คณะ/สถาบัน
 - ☐ 3.2 ข้าราชการ ตำแหน่ง..... หน่วยงาน/องค์กร
 - ☐ 3.3 รับจ้างทั่วไป
 - ☐ 3.4 ค้าขาย/ค้าขายเล็กๆน้อยๆ
 - ☐ 3.5 ลูกจ้างห้างร้าน/บริษัทเอกชน
 - ☐ 3.6 ทำงานโรงงานอุตสาหกรรม
 - ☐ 3.7 อื่นๆ (ระบุ)
- 4) บริการที่ท่านได้รับในครั้งนี้ (เช่น ถอนฟัน อุดฟัน ขูดหินปูน ฯลฯ)
- 5) **ความพึงพอใจของท่านต่อการเข้ารับบริการครั้งนี้ 5 ระดับ (กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่เหมาะสมที่สุด)**

ประเด็นที่ประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
3.6 ทีมงาน/ทันตแพทย์ผู้ให้บริการ					
3.7 บริการที่ได้รับในครั้งนี้					
3.8 ความพร้อมของอุปกรณ์/เครื่องมือ					
3.9 ระยะเวลาให้บริการ					
3.10สถานที่ที่จัดให้บริการ					

- 6) **ท่านรู้สึกอย่างไรที่มีหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ของคณะทันตแพทย์ฯ ม.มหิดล มาให้บริการในชุมชนครั้งนี้**

- 7) **ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ต่อกิจกรรมครั้งนี้ หรือ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการออกหน่วยเคลื่อนที่ครั้งต่อไป**
 - 7.1.....
 - 7.2.....
 - 7.3.....
- 8) ชื่อ – นามสกุลของท่าน (ถ้าบอกได้).....

ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านในการกรอกแบบประเมินผลและขอความกรุณาส่งคืนเจ้าหน้าที่ในวันที่ท่านกรอกข้อมูลด้วย

แบบประเมินผล-แบบสอบถาม
กิจกรรมเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
(การอบรมเชิงปฏิบัติการ: ผู้เข้ารับการอบรม)

วันอาทิตย์ ที่ 5 ธันวาคม 2553 ณ อาคารที่พักอาศัยส่วนกลางกองทัพเรือ ท่ามหารเมฆ (พลตทหารเรือ)

- 1) อายุ..... ปี (อายุเต็มปี)
- 2) เพศ ☐ 2.1 ชาย ☐ 2.2 หญิง
- 3) อาชีพ / สถานภาพ
☐ 3.1 นักเรียน/นักศึกษา ชั้น..... คณะ/สถาบัน
☐ 3.2 ข้าราชการ ตำแหน่ง..... หน่วยงาน/องค์กร
☐ 3.3 รับจ้างทั่วไป
☐ 3.4 ค้าขาย/ค้าขายเล็กๆน้อยๆ
☐ 3.5 ลูกจ้างห้างร้าน/บริษัทเอกชน ตำแหน่ง..... หน่วยงาน/องค์กร
☐ 3.6 ทำงานโรงงานอุตสาหกรรม
☐ 3.7 อื่นๆ (ระบุ)
- 4) การอบรมที่ท่านเข้าร่วม (กรุณาเลือกตอบตามที่ท่านเข้าร่วมจริง)
☐ 4.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการอัครศึกษา ☐ 4.2 การอบรมเชิงปฏิบัติการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
☐ 4.3 การอบรมเชิงปฏิบัติการการหนีควันไฟ
- 5) ความพึงพอใจของท่านต่อการเข้ารับการบริการครั้งนี้ 5 ระดับ (กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่เหมาะสมที่สุด)

ประเด็นที่ประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
5.1 ทีมวิทยากร					
5.2 ความพร้อม ความเพียงพอของอุปกรณ์/เครื่องมือ					
5.3 การได้ลงมือฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง					
5.4 ประโยชน์ที่ได้รับและการนำไปใช้					
5.5 ระยะเวลาการอบรม					
5.6 สถานที่ในการจัดอบรม					

- 6) ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ต่อกิจกรรมครั้งนี้ หรือ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรม/การอบรมครั้งต่อไป
6.1.....
6.2.....
6.3.....
- 7) ชื่อ - นามสกุลของท่าน (ถ้าบอกได้).....

ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านในการกรอกแบบประเมินผลและขอความกรุณาส่งคืนเจ้าหน้าที่ในวันที่ท่านกรอกข้อมูลด้วย

ภาคผนวก 6.4

6.4.1 ตารางบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ : สิ่งที่ได้รับ/การเรียนรู้สำคัญที่ได้รับจากการบรรยายพิเศษ หัวข้อ Disaster 1 ธ.ค. 2553

อันดับ1	อันดับ2	อันดับ3
ภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ	ภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ	ภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ
เขื่อนศรีนครินทร์ จ.กาญจนบุรี สร้างทับรอยเลื่อนที่ยัง active อยู่ หากเขื่อนแตกจะเกิดน้ำท่วมใหญ่เป็นบริเวณกว้าง	เรียนรู้วิธีการหลบหนีเมื่ออยู่ในเหตุการณ์ภัยพิบัติ	เรียนรู้วิธีการป้องกันการเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติ
โครงสร้างโลกและภัยพิบัติที่มีผลกระทบต่อโลก	แหล่งที่มาและการรับมือจากภัยพิบัติ	แนวทางการป้องกันเมื่อเกิดภัยพิบัติ
ได้ทราบถึงสาเหตุของการเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ	ได้ทราบถึงการป้องกันระหว่างเกิดภัยพิบัติ	แผ่นดินไหว
ได้รับรู้ถึงการป้องกัน และสาเหตุต่าง ๆ ของการเกิดภัยพิบัติ	ได้รับความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติ	ได้รู้ถึงความยากลำบากในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย
ได้รู้ถึงความรุนแรงของการเกิดแผ่นดินไหว ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต	ได้รับรู้ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเกิดภัยธรรมชาติ	ได้รู้หลักการที่ทำให้ตนเองปลอดภัยจากภัยพิบัติ
การเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ	ได้รู้การเตรียมตัวรับมือกับภัยพิบัติ	การเกิดแผ่นดินไหว ข้อปฏิบัติในการเกิดแผ่นดินไหว
การกำเนิดโลก การเกิดภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้นเมื่ออุณหภูมิลโลกเปลี่ยนแปลง	การเกิดภัยธรรมชาติ	การเกิดแผ่นดินไหวในประเทศไทย
ความสำคัญของภัยพิบัติกับผลกระทบในประเทศไทย	การเกิดภัยธรรมชาติของโลก	การเกิดแผ่นดินไหวในประเทศไทย ไล่ต่างประเทศที่อาจส่งผลกระทบต่อไทย รวมทั้งผลกระทบต่าง ๆ
ทราบถึงผลกระทบของภัยพิบัติทางธรรมชาติ	การเกิดสาเหตุของภัยพิบัติ นั่นคือภาวะโลกร้อน	การเกิดคลื่นสึนามิ และความเสียหายจากเหตุภัยพิบัติ
ปัจจัยที่ทำให้เกิดภัยพิบัติ	การเตรียมตัวที่จะรับมือกับภัยพิบัติ	การเกิดสึนามิ

อันดับ1	อันดับ2	อันดับ3
ภัยจากน้ำท่วม	การเตรียมตัวรับมือและแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินทางภัยธรรมชาติ	การเตรียมตัวก่อนการเกิดแผ่นดินไหว
ภัยธรรมชาติที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย	การเตรียมพร้อมเมื่อเกิดภัยพิบัติ อุปกรณ์ฉุกเฉินในการดำรงชีพ	การเตรียมพร้อมรับมือกับภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้น
ภัยพิบัติทางธรรมชาติ	การเตือนภัยพิบัติในประเทศไทย	การเตือนภัยพิบัติ
มีที่หลบภัยสำหรับสึนามิสูง 15 เมตร	การได้เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตในเหตุการณ์ที่อยู่กับประสบภัยต่าง ๆ	การเอาตัวรอดจากเหตุการณ์ภัยพิบัติ
รับรู้สถานการณ์ภัยธรรมชาติทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต	การดำรงชีพเมื่อเกิดภัยพิบัติ	การใช้ชีวิตหรือการเอาตัวรอดเมื่อเกิดเหตุการณ์คาดไม่ถึง
รู้และทราบถึงหลักป้องกันภัยพิบัติเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	ทราบประวัติการเกิดแผ่นดินไหว สึนามิ	การช่วยเหลือชีวิตคนอื่นเมื่อเจอภัยพิบัติ
รูปแบบของภัยพิบัติ	ปัจจัยที่ทำให้เกิดภัยธรรมชาติ	การปฏิบัติตน ก่อน-หลัง การเกิดภัยพิบัติ
สาเหตุการเกิดภัยพิบัติ	ผลกระทบของการเกิดภัยพิบัติ	การปฏิบัติตนระหว่างการเกิดภัยพิบัติ
สาเหตุการเกิดสึนามิ	ผลกระทบที่เกิดจากภัยพิบัติ	การป้องกันและรับมือกับภัยพิบัติ
สาเหตุของการเกิดภัยพิบัติ	ภัยธรรมชาติจากภาวะแวดล้อม	การป้องกันภัยธรรมชาติ
สาเหตุของการเกิดภัยพิบัติ	ภัยพิบัติทางธรรมชาติ	การรู้วิธีการป้องกันตัวจากภัยธรรมชาติ
สาเหตุของการเกิดภัยพิบัติ	มีความรู้เรื่องของภัยพิบัติ	ช่วยลดสาเหตุของการทำให้เกิดภัย และ 500 วัน กับ 1500 ไมล์

อันดับ1	อันดับ2	อันดับ3
ภาวะโลกร้อน / การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ	มีความรู้ในการเตรียมการเมื่อเกิดภัยธรรมชาติ	ทราบโอกาสที่จะเกิดสึนามิ
ได้รับความรู้เกี่ยวกับสภาวะของโลกในปัจจุบัน	รู้ถึงข้อเสียของการเกิดภัยพิบัติ ที่มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิต	ปัจจัย 4 กับ การเกิดภัยพิบัติ/500 วัน กับ 1500 ไมล์
การเกิดภาวะโลกร้อนจากฝีมือมนุษย์	วิธีการป้องกันการเกิดภัยพิบัติ	ปัจจัยการเกิดภัยพิบัติ
การเคลื่อนที่ของเปลือกโลก การเปลี่ยนแปลงของบรรยากาศ	วิธีปฏิบัติตัวในเวลาก่อนเกิดภัยพิบัติ	ผลเสียที่เกิดจากภัยธรรมชาติ
ทราบถึงภาวะโลกร้อนและการแผ่รังสี	วิธีป้องกันการเกิดภัยพิบัติ	ผลกระทบจากภัยพิบัติ
ปรากฏการณ์ที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน	วิธีป้องกันการเกิดภัยพิบัติ	ภัยธรรมชาติ
ปริมาณน้ำแข็งลดลงในขณะเดียวกันปริมาณน้ำก็เพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี	สึนามิ	ภัยพิบัติเกิดขึ้นได้ เราต้องช่วยกันป้องกันและช่วยกันรับมือหากเกิดเหตุการณ์ขึ้น
ปัญหาที่ทำให้เกิดโลกร้อน	ภาวะโลกร้อน / การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ	ภัยพิบัติที่เกิดจากแผ่นดินไหว
ปัญหาภาวะโลกร้อน	แผนป้องกันผลกระทบ	รูปแบบการเกิดภัยธรรมชาติในแบบต่าง ๆ
ผลกระทบโลกร้อน	ได้รู้ผลที่เกิดจากการเกิดภาวะโลกร้อน	วิธีป้องกันการเกิดภัย
ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน	การพัฒนาของเทคโนโลยีที่เร็วมากแล้วส่งผลกระทบต่อชั้นโอโซน ชั้นบรรยากาศของโลก	วิธีป้องกันภัยพิบัติ
ภาวะโลกร้อน	การสร้างเขื่อนมีผลต่อภาวะโลกร้อน	วิธีรับมือเมื่อเกิดปรากฏการณ์ขึ้น
ภาวะโลกร้อน	ความเปลี่ยนแปลงของดวงอาทิตย์ที่จะเกิดขึ้นและผลกระทบต่อโลก	หากเขื่อนศรีนครินทร์แตก จะมีจังหวัดมากมายที่ถูกน้ำท่วมมากกว่า 2 เมตร

อันดับ1	อันดับ2	อันดับ3
รู้ถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดโลกร้อนและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมา	ผลกระทบจากโลกร้อนขึ้น	ภาวะโลกร้อน / การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ
สาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน	ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน	การเตรียมการรับมือจากภาวะโลกร้อน และการแก้ไขปัญหา
สาเหตุที่ทำให้โลกร้อนขึ้น	ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน	การป้องกัน ควบคุม
ความรู้ต่างๆ	ภัยพิบัติจากภาวะโลกร้อน	การป้องกันและร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาโลกร้อน
เริ่มแรกของการเกิดทวีป มีแผ่นเปลือกโลกยูเรเชีย	ภาวะโลกร้อน	การลดปริมาณของน้ำแข็งในช่วงเวลาและปริมาณน้ำในมหาสมุทรที่เพิ่มขึ้น
โครงสร้างของโลกและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโลก	ภาวะโลกร้อน	การละลายของน้ำแข็งบริเวณขั้วโลกเหนือและขั้วโลกใต้ ทำให้ระดับน้ำในมหาสมุทรเพิ่มขึ้น 1-1.5 เมตร ในเวลา 8-15 ปี
โลก	ภาวะโลกร้อนที่มีผลต่อมนุษย์	ปรากฏการณ์ eb nino และ la nina
การเกิดของโลก	ภาวะโลกร้อนส่งผลกระทบต่อมนุษย์	ผลกระทบในสภาวะเรือนกระจก
การเปลี่ยนแปลงของโลก	รู้ถึงผลกระทบที่เกิดจากการละลายของภูเขาน้ำแข็งในบริเวณขั้วโลก	ผลกระทบที่ประเทศไทยได้รับจากปรากฏการณ์ธรรมชาติ
การกำเนิดโลก	สภาวะเรือนกระจก ผลกระทบต่อโลก	ผลกระทบที่ประเทศไทยได้รับจากปรากฏการณ์ธรรมชาติ
การกำเนิดโลก	สภาวะโลกร้อน	ภาวะโลกร้อนขึ้นส่งผลให้เกิดภัยพิบัติสูงขึ้น
ความเปลี่ยนแปลงของโลกในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน	สาเหตุของการเกิดภาวะโลกร้อนและผลกระทบต่างๆ ที่ตามมา ทั้งในประเทศและระดับโลก	รู้สาเหตุของปรากฏการณ์เอลนีโญและลานีญา และรู้ถึงผลกระทบของมัน

อันดับ1	อันดับ2	อันดับ3
ความรู้เกี่ยวกับโลก	ความรู้ต่าง ๆ	สาเหตุของการเกิดโลกร้อน
ความรู้เรื่องระบบสุริยะ, การกำเนิดโลก	การกำเนิดโลก	ความรู้ต่าง ๆ
ความรู้พื้นฐานทางภูมิศาสตร์ การกำเนิดโลก	ชายหาดประเทศไทยเป็นชายหาดลาดลง ทำให้น้ำทะเลทำลายบ้านเรือนได้ง่าย ไม่ดีเลย	ได้ความรู้ใหม่ว่า การสร้าง shelter สามารถสร้างที่ริมทะเล และเราสามารถมองดูมหันตภัยได้อย่างใกล้ชิด
ปรากฏการณ์ที่ทำให้เกิดโลก	พลังงานจากภายในโลก	การเกิดลูกเห็บ
ก่อให้เกิดความคิด ความตระหนัก	รอยเลื่อนที่ยังเคลื่อนไหวตัวอยู่ในประเทศไทย	การกำเนิดโลก
การตระหนักถึงภัยธรรมชาติ	รังสี UV	การกำเนิดโลก การเคลื่อนที่ของเปลือกโลก และการเกิดฤดูกาล
การป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้นกับเราได้ทุกวินาที	หาคทรายประเทศออสเตรเลียมีความชันมาก แต่ประเทศไทยเป็นทางลาด เมื่อเกิดดินถล่มจึงเสียหายมาก	ความรู้เกี่ยวกับการกำเนิดโลก
การเป็นผู้ที่มีความสุขกว่าการเป็นผู้รับ	ก่อให้เกิดความคิด ความตระหนัก	ก่อให้เกิดความคิด ความตระหนัก
การมีสติ ไม่ตระหนกหรือกังวลในภัยพิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมากจนเกินไป	การเตรียมแผนการณ์	เกิดความตระหนักที่จะช่วยและให้ความร่วมมือในการพิทักษ์โลก
ความไม่ประมาท เตรียมตัว เตรียมความรู้ให้พร้อมสำหรับมหันตภัย	การมีจิตสาธารณะ และ ความตระหนักถึงปัญหาภัยพิบัติ	ความกระตือรือร้นต่อการเกิดภัยพิบัติ และป้องกันเหตุภัยต่าง ๆ การเตรียมใจ
ตระหนักถึงภัยพิบัติต่าง ๆ ว่าเป็นเรื่องใกล้ตัว	ได้รู้ว่าการเป็นอาสาสมัครช่วยผู้อื่นมีประโยชน์ต่อเราและผู้อื่นอย่างไร	ตระหนักถึงการมีจิตอาสา
ทำให้เกิดการสนใจและเกิดความกระตือรือร้นมากขึ้น	ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น	ต้องรู้จักป้องกันและดูแลตัวเองและคนรอบข้าง
สิ่งที่เราพึงระวังเพื่อป้องกันตัวเองจากภัยธรรมชาติ	ตระหนักถึงภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้น	ทำให้คนมีจิตอาสา
อื่น ๆ	ต้องดูแลรักษาธรรมชาติ	ทำให้ไม่เกิดความประมาท ต้องมีสติอยู่ตลอดเวลา
การป้องกันโรคอย่างมืออาชีพ ผลกระทบ ปรากฏการณ์ ความรุนแรง	ทุกอย่างเริ่มต้นที่การมีสติ	สามารถเตรียมตัวเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันได้
ผลกระทบ สาเหตุของโรค		อื่น ๆ
		500 วัน/1500 ไมล์

6.4.2 ตารางบันทึกข้อมูล: ข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรมบรรยายพิเศษหัวข้อ Disaster 1 ธ.ค. 2553

500 วัน กับ 1500 ไมล์ ประทับใจที่สุด
เนื้อหาดีมาก แต่ฟังแล้วรู้สึกเบื่อจะหลับ ไม่สนุกและไม่ตื่นเต้นเลย แต่ตอนหลังสนุกดีค่ะ
แนะนำข้อดีของการตระหนักเกี่ยวกับภัยพิบัติ
ได้ความรู้มากมาย
ไม่ควรบรรยายอย่างเดียวเพราะคนฟังก็อยากมีส่วนร่วมบ้าง
ไม่น่าจะเป็นวิชาการมากไป เพราะมันน่าเบื่อ
การเพิ่มความน่าสนใจของรูปแบบ วิธีการบรรยายให้น่าสนใจมากกว่านี้
การเลี้ยงดูสัตว์เลี้ยงในบ้านอย่างปลอดภัย และการป้องกันโรค
การจัดกิจกรรมครั้งต่อไปควรมินต์พระมหาสมปองมาเทศน์
การพูดภาษาอังกฤษอย่างง่ายของคริส / การใช้ภาษาต่างประเทศ
ขอเอกสารของ ดร.สมิทธ / ควรมีเอกสารประกอบคำบรรยายแจก
ควรจัดในสถานที่ที่ซึ่งบุคคลธรรมดาทั่วไปสามารถเข้าร่วมฟังบรรยายได้
ควรดำเนินการในกิจกรรมเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อความยั่งยืน
ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น
ควรมีธรรมชาติเดลิเวอรี่ / ธรรมชาติศึกษา
ควรสนใจผู้ฟังด้วย ดร.สมิทธ ธรรมสโรช พูดอยู่คนเดียวไม่สนใจผู้ฟังว่าเป็นอย่างไร นั่งหันหลังให้
จัด workshop
ชอบที่มีภาพต่าง ๆ ของผลกระทบทำให้เกิด ภาพของผลกระทบชัดเจน
ดีมาก
ต้องมีจิตใจตั้งมั่น เสียสละเพื่อส่วนรวม
ต้องรู้จักให้-เป็นผู้ให้, ความดีเอาชนะทุกอย่าง
ถ้าสนใจให้คนสนใจมากกว่านี้ได้จะดี
น่าจะมีการจำลองสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ เพื่อทดลองปฏิบัติจริง
น่าจะมีควมอยากมากกว่านี้
น่าจะมีระยะเวลาการบรรยายที่พอดี
น่าจะลงรายละเอียดในการเผชิญต่ออุบัติเหตุต่าง ๆ ด้วย
บรรยายได้น่าสนใจ และเกิดความเพลิดเพลิน
บอกปัญหาหรือข้อเสียของภัยพิบัติ
มีเวลาพักเบรกสำหรับวิทยากรและผู้รับฟังบรรยาย
ระยะเวลาที่จัดกิจกรรมยาวนานเกินไป
รู้สึกว่าบรรดาผู้ใหญ่ไม่สนใจ มีแต่เด็กเป็นส่วนมาก
สถานที่และการจัดไฟไม่ส่งเสริมการบรรยาย

สร้างความรู้ในกลุ่มเป้าหมายและประชาชนทั่วไป โดยใช้สื่อมวลชนที่หลากหลาย
สื่อควรให้เข้าใจ/นำเสนอมากกว่านี้
หลักในการวางแผนในการใช้ชีวิตจากแนวคิดของคุณรัฐภูมิ
อยากให้จัดกิจกรรมในวันและเวลาที่ว่างมากกว่านี้ จะได้มาเข้าฟังได้หลายคน
อยากให้มีเกมส์ให้เล่น
อยากให้มีการจัดเวลาที่มากกว่านี้
อยากให้มีการจัดกิจกรรมดี ๆ เช่นนี้อีก

6.4.3 ตารางบันทึกข้อมูล: ข้อเสนอแนะต่อการบรรยายของ ดร.สมิทธ ธรรมสโรช และคุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม

ข้อเสนอแนะต่อการบรรยายของ ดร. สมิทธ ธรรมสโรช	ข้อเสนอแนะต่อการบรรยายของ คุณรัฐภูมิ อยู่พร้อม
การรณรงค์ให้คนได้รู้ถึงคุณและโทษ ผลของการกระทำอย่างชัดเจนมากขึ้น	ควรมีกิจกรรมการให้ความรู้ หรือ แลกเปลี่ยน ความคิดแบบนี้น้อยๆ เราจะได้คิดและนำความรู้ไป ใช้ในชีวิตประจำวันได้
ขอให้ ดร. สมิทธ ธรรมสโรช ดึงความสนใจของคนฟังมาใช้ เพราะไม่มีทางที่คนธรรมดาจะนั่งฟังได้โดยไม่มีแรงดึงดูด	ควรมีเวลาที่เหมาะสม ไม่เล็กค้ำเกินไป
ควรแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรู้ล่วงหน้าก่อนที่ภัย พิบัติจะมาถึงมากกว่านี้เพื่อเตรียมตัวก่อนที่ภัยพิบัติจะมา	ควรมีเวลานานกว่านี้
ควรมีการจัดเวลาที่เหมาะสม	จัดบรรยายแบบนี้อีกในครั้งต่อไป การบรรยายครั้งนี้มี ประโยชน์กับผู้ฟังเป็นอย่างมาก ทำให้ข้าพเจ้ามีแรงบันดาลใจ
เป็นการบรรยายที่สนุกสนาน น่าจะเพิ่มเนื้อหา	น่าจะให้มีกิจกรรมเล่นร่วมสนุกสนานด้วย เพราะ วิทยากรก็บรรยายได้สนุก ให้ความรู้ได้ดี
เราทุกคนควรใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์ สูงสุด และร่วมกันประหยัดพลังงาน	ไม่มีครับ คุณทำได้ดีอยู่แล้ว
อยากให้ทุกคนช่วยกันรักษาธรรมชาติเพื่อให้โลกไม่ ร้อนไปมากกว่านี้	อยากให้ทุกคนไม่ย่อท้อต่อปัญหา พยายามทำทุกวัน ให้ดีที่สุด
อยากให้ทุกคนช่วยกันคนละไม้คนละมือเพื่อช่วยให้ โลกน่าอยู่ขึ้น	อยากให้ทุกคนไม่ย่อท้อต่อปัญหา เพราะปัญหามีไว้ ให้แก้ไข พยายามทำวันนี้ให้ดีที่สุด
อยากให้ใช้เวลาในการบรรยายให้มากกว่านี้	อยากให้มีการนำเสนอเรื่องราวการช่วยเหลือและยก ย่องคนที่ทำดี และปลูกจิตสำนึกที่ดีกับเยาวชนทุก ระดับ โดยเฉพาะเด็กเล็ก

“

กิจกรรมของโครงการฯ สะท้อนให้เห็น กระบวนการ
กระตุ้น/สร้าง/ผลิตซ้ำความคิดจิตสำนึกสาธารณะ
และจิตสำนึกต่อสังคม ในรูปแบบต่าง ๆ

”